

BAYÇETAV

BİR ARADA YAŞARIZ
EĞİTİM ve TOPLUMSAL ARAŞTIRMALAR VAKFI

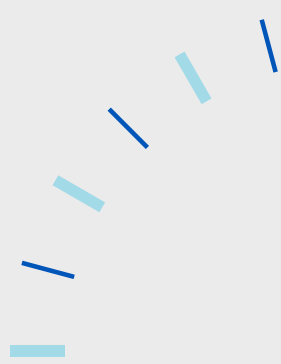
izmir

barometresi

GÜZ 2024

BAYCTAV

BİR ARADA YAŞARIZ
EĞİTİM ve TOPLUMSAL ARAŞTIRMALAR VAKFI

izmir

barometresi

BAYGEM

İÇİNDEKİLER

<u>GİRİŞ</u>	3
<u>AMAÇ ve KAPSAM</u>	4
<u>YÖNTEM</u>	6
<u>BULGULAR</u>	8
<u>1. YAŞAM MEMNUNİYETİ: Duygular, Sorunlar ve Fırsatlar</u>	9
İzmirliilerin Duygudurumu	10
İzmir’de Yaşam Memnuniyeti	13
İzmir’in Öne Çıkan Sorunları ve Farklı Deneyimler	15
Gıda Güvencesizliği: Kaygı ve Deneyimler	21
<u>2. TÜRKİYE SİYASETİNE KISA BİR BAKIŞ: Ekonomi, Anayasa ve Dış Politika</u>	25
<u>3. KİMLİK: Aidiyetler, Yakın ve Uzak Kimlikler</u>	29
<u>4. EĞİTİM: Eğilimler, Beklentiler ve Kaygılar</u>	35
“İyi Bir Okul” İçin Kriterler ve Velilerin Eğitime İlişkin Kaygıları	37
Sınıflar Üstü Bir Uzlaş: Ücretsiz Okul Yemeği Politikası	40
Eğitimin Niteliğine İlişkin Tartışmalar ve Yurtdışı Hayalleri	41
<u>SONUÇ YERİNE: 40 Maddede Barometre</u>	49
Yaşam Memnuniyeti ve Duygudurum Bulgularında Öne Çıkanlar	50
Türkiye Gündemine İlişkin Öne Çıkanlar	51
İzmir’in Yerel Gündeminde ve Sorunlarında Öne Çıkanlar	51
Kimlik İfadelerinde Öne Çıkanlar	52
Eğitim Temasında Öne Çıkanlar	53

GİRİŞ

Bayetav İzmir Barometresi; BAYETAV'ın kurumsal vizyonunun dayandığı eğitim, toplumsal barış ve eşitlik temaları başta olmak üzere, farklı tematik odaklarda İzmir'in güncel sosyolojik fotoğrafını çekmeyi amaçlar. Yılda dört kez yayınlanarak şehrin her bir mevsimsel geçişte nasıl görüldüğünü kaydedecek araştırma dizisi ile; İzmirliilerin Türkiye gündemine ve yereldeki sorunlara ilişkin önceliklerini, güncel meselelere ilişkin değerlendirmelerini, İzmir'de yaşamın duygular ve kimlikler ekseninde nasıl çerçeveslendiğini periyodik olarak izlemek mümkün olacak. Her bir Barometre'de izlemeyi kolaylaştıracak müşterek temalar olacağı gibi, özel temalarda yöneltilecek sorular ile İzmir'in farklı konularda nabzı tutulacak.

AMAÇ VE KAPSAM

Ekim ayında gerçekleştirilen ilk Bayetav İzmir Barometresi Raporu; **i)** İzmir’de yaşam memnuniyeti ve fırsatlar; **ii)** Türkiye gündemine ilişkin öncelikler ve kanaatler; **iii)** İzmirliilerin güncel duygudurumları; **iv)** İzmirliilerin kimlik ifadeleri ve aidiyetleri; **vi)** Ekonomiye ilişkin öngörüler, tasarruf ve yoksulluk/yoksunluk deneyimleri, **v)** Eğitim sistemine ilişkin kaygılar, beklentiler ve tercihler üzerine odaklanmaktadır.

İzmir’in sunduğu fırsatlar ve bir ortak yaşam alanı olarak İzmir’in nasıl algılandığına ilişkin sorular aşağıdaki kategoriler etrafında şekillenmiştir.

- Yaşam memnuniyeti
- Yerel hizmetlerden memnuniyet
- Kent içi ulaşım
- Ekonomik fırsatlar ve iş imkanı
- Dezavantajlı gruplara yönelik sosyal politikalar
- Kültür sanat hayatı
- Kadınların kamusal hayata katılımı
- Çokkültürlülük ve toplumsal barış
- Çocuk dostu kent
- Yeşil alanlar ve ortak kamusal alanlara erişim

İzmir’de yaşam memnuniyeti ve kamusal olanaklarının ardından; **İzmirliilerin Türkiye gündeminde öne çıkan konulara ilişkin görüşlerini** almak üzere sorular yöneltilmiştir. Bu soruların odak noktaları aşağıdaki gibidir.

- En fazla önem atfedilen gündem başlıkları
- Yeni anayasa tartışması
- Türkiye’nin BRICS üyeliği

Daha sonra; katılımcıların duygudurumlarını anlamaya yönelik bir skala ile stres, kaygı, çaresizlik, güvensizlik, öfke, umut, mutluluk ve kayıtsızlık gibi farklı duyguların hangi düzeyde hissedildiği sorulmuştur.

Ardından, katılımcılara **kendilerini hangi kimlikler ile tanımladıklarını ve grup aidiyetlerini/müdavimliklerini** öğrenmeye yönelik açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Kimlik kategorileri anket içerisinde tanımlanmamış, kimliğin nasıl algılandığı ve ifade edildiğine ilişkin sınırların çizilmesi katılımcılara bırakılmıştır.

Sona doğru; İzmirliğin tasarruf eğilimlerinin, ekonominin geleceğine ilişkin öngörülerinin ve gıda güvencesine ilişkin deneyimlerinin kaydedildiği sorular gelmektedir.

Son olarak; ilk çalışmanın odak konusu olan eğitim teması başlığı altında, aşağıdaki kategoriler etrafında veri toplanmıştır.

- ❶ Eğitim için yapılan aylık harcama miktarı
- ❷ Okul tercihi
- ❸ Eğitime ilişkin temel kaygılar ve sorun ifadeleri
- ❹ Eğitimin niteliğine ilişkin görüşler
- ❺ Eğitimin sınıfsallığına ilişkin görüşler
- ❻ Eğitim ve sınıfsal sıçrayış umudu arasındaki ilişkiye duyulan inanç
- ❼ Eğitime ilişkin sosyal politika taleplerinde öncelikler
- ❽ Eğitimin toplumsal barışa katkısına ilişkin görüşler
- ❾ Yurtdışında eğitime ilişkin hayaller
- ❿ İyi eğitimin kriterleri

YÖNTEM

SAHA ÇALIŞMASI

Araştırmanın saha çalışması 30 Eylül - 3 Ekim tarihlerinde, bilgisayar destekli telefon anketi (CATI) yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında İzmir'in 30 ilçesinden 614 kişi ile görüşülmüştür. Araştırma %95 güven aralığında, +/- 4 hata payı ile tasarlanmıştır.

ÖRNEKLEM

Araştırmanın örnekleme ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) verilerine dayalı olarak İzmir'in cinsiyet, yaş, eğitim düzeyleri ve ilçe nüfus büyüklükleri ile birlikte 14 Mayıs 2023 Genel Seçimleri ve 28 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanlığı 2. Tur seçimi sonuçları kotalandırılarak oluşturulmuştur.

KATILIM

Araştırmaya katılanların %50'si erkek, %50'si kadınlardan oluşmuştur.

YAŞ ARALIĞI

Katılımcıların %21'i 18-29 yaş aralığında, %39'u 30-49 yaş aralığında, %40'ı 50 yaş ve üzerindedir.

EĞİTİM DÜZEYİ

Araştırmaya katılanların %44'ü ilkököl ve altı, %29'u lise, %27'si yükseköğretim, lisans veya daha üzeri eğitim düzeyindedir.

AYLIK GELİR

Gelir gruplarının sınıflaması yapılırken, TÜRKİŞ'in yaptığı açık ve yoksulluk verisi ve asgari ücret göz önünde bulundurularak gerçekleştirilmiştir. Buna göre katılımcıların %14,6'sı derin yoksul, %46,5'i alt grup, %20,8'i orta alt, %10,1'i orta üst, %8'i ise üst grup olarak belirlenmiştir.

Analizlerde kullanılan merkez-çevrte sınıflandırmasında ise; merkez olarak tanımlanan ilçeler İzmir'in anakent alanında ve Körfez etrafında yer alan ilçeleri; çevre olarak tanımlanan ilçeler ise anakenti çevreleyen ilçeleri ifade etmektedir. Bu kapsamda; Balçova, Bayraklı, Bornova, Buca, Çiğli, Gaziemir, Karabağlar, Karşıyaka ve Konak merkez ilçeleri; Aliağa, Bergama, Kemalpaşa, Menderes, Menemen, Ödemiş, Tire, Torbalı ve Urla çevre ilçeleri oluşturmaktadır.

BAĞCITAV
BİR ARADA YAŞARIZ
EĞİTİM ve TOPLUMSAL ARAŞTIRMALAR VAKFI

— BULGULAR

1

YAŞAM MEMNUNİYETİ

Duygular, Sorunlar ve Fırsatlar

İzmirliilerin Duygudurumu

İzmirliilerin, son zamanlarda en şiddetli hissettikleri duyguların stres ve kaygı (6.8) olduğu görülüyor. Güvensizlik (5.5) ve öfke (5.4) gibi diğer ilişkili negatif duyguların puanı da ortalamanın üzerinde çıkıyor.

Hissedilen Duygular	Düşük	Orta	Yüksek	Ortalama (10 üzerinden)
Stresli ve Kaygılı	18,8%	25,2%	56,0%	6,8
Mutlu	32,2%	28,9%	38,9%	5,6
Güvensiz	39,6%	19,0%	41,3%	5,5
Öfkeli	37,3%	26,7%	36,0%	5,4
Umutlu	38,9%	24,7%	36,4%	5,3
Çaresiz	44,3%	22,9%	32,9%	5,0
İlgisiz	55,3%	23,7%	21,1%	4,2

Bu tabloya rağmen, mutluluk ve umut duyguları da örneklem genelinde 5 puanın üzerinde seyrediyor. İzmirliilerin en yoğun yaşadığı duygular kaygı ve stres olsa da; bu duyguların şiddeti gelir durumu ile son derece ilişkili. Stres ve kaygı düzeyi, kişinin geliri düştükçe artıyor. Alt sınıf ile üst sınıf arasında, %10'luk bir fark açılıyor.

Gelir Düzeyine Göre Hissedilen Duygular (Stresli ve kaygılı)	Düşük	Orta	Yüksek	Ortalama (10 üzerinden)
Alt	15,7%	25,3%	59,0%	7,1
Orta	21,6%	26,3%	52,1%	6,5
Üst	30,6%	20,4%	49,0%	6,2
Tüm kişiler	18,8%	25,2%	56,0%	6,8

Yaş gruplarına bakıldığında ise; kendisini en güvensiz hisseden grubun ne gençler ne de ileri yaştakiler olduğu görülüyor. En güvensiz hisseden yaş grubu, tam da aile ve iş sorumluluklarının yoğunlaştığı 30-49 yaş aralığıdır ve bu yaş aralığında stres ifadesi de oldukça güçlüdür (%57).

Yaş Grubuna Göre Hissedilen Duygular (Güvensiz)	Düşük	Orta	Yüksek	Ortalama (10 üzerinden)
18-29	41,7%	26,2%	32,0%	5,4
30-49	38,0%	16,6%	45,4%	5,7
50+	40,7%	18,7%	40,7%	5,4
Tüm kişiler	39,6%	19,0%	41,3%	5,5

Stres ve kaygı düzeyi incelendiğinde, eğitim seviyesi ve bu duygular arasında tutarlı bir ilişki görülmemektedir. Ancak, çaresizlik ve güvensizlik duyguları fark yaratmaktadır. Bu duygular belirgin bir şekilde üniversite mezunu olanlar ve olmayanlar açısından farklılaşmaktadır. Üniversite mezunları, kendilerini daha az çaresiz ve güvensiz hissetmektedir. Bu farkın, üniversite eğitiminin getirdiği sosyal ve mesleki sermaye ile ilişkili olması mümkün görünmektedir.

Eğitim Düzeyine Göre Hissedilen Duygular (Çaresiz)	Düşük	Orta	Yüksek	Ortalama (10 üzerinden)
Okul bitirmeyenler	41,0%	25,6%	33,3%	4,9
İlkokul ve ortaokul mezunları	38,4%	25,0%	36,6%	5,3
Lise mezunları	42,0%	23,0%	35,1%	5,2
Üniversite ve üzeri mezunlar	55,6%	18,7%	25,7%	4,4
Tüm kişiler	44,3%	22,9%	32,9%	5,0

Eğitim Düzeyine Göre Hissedilen Duygular (Güvensiz)	Düşük	Orta	Yüksek	Ortalama (10 üzerinden)
Okul bitirmeyenler	28,9%	28,9%	42,1%	5,8
İlkokul ve ortaokul mezunları	35,3%	19,8%	44,8%	5,7
Lise mezunları	39,7%	16,1%	44,3%	5,6
Üniversite ve üzeri mezunlar	48,0%	18,7%	33,3%	5,0
Tüm kişiler	39,6%	19,0%	41,3%	5,5

Mutluluk da, eğitim düzeyi ile ilişkili olarak istikrarlı bir değişim göstermiyor. Genel bir eğilim olarak; eğitimliler negatif duyguları yoğun bir şekilde yaşamaları da daha az mutluysen; düşük eğitim düzeyine sahip katılımcılar negatif duyguları yoğun bir şekilde hissetseler de mutlu olduklarını belirtiyor. Ancak, ilköğretim ve ortaöğretim en yüksek mutluluk belirten grup olarak ayrışıyor. Umut ise, hiçbir eğitim düzeyinde yeterince güçlü bir duygu olarak öne çıkmıyor. Yine de, en umutlu olduğunu söyleyen grup en düşük eğitim seviyesine sahip olanlar.

Eğitim Düzeyine Göre Hissedilen Duygular (Mutlu)	Düşük	Orta	Yüksek	Ortalama (10 üzerinden)
Okul bitirmeyenler	35,9%	23,1%	41,0%	5,3
İlkokul ve ortaokul mezunları	29,3%	28,4%	42,2%	5,8
Lise mezunları	36,2%	24,7%	39,1%	5,5
Üniversite ve üzeri mezunlar	31,0%	35,1%	33,9%	5,5
Tüm kişiler	32,2%	28,9%	38,9%	5,6

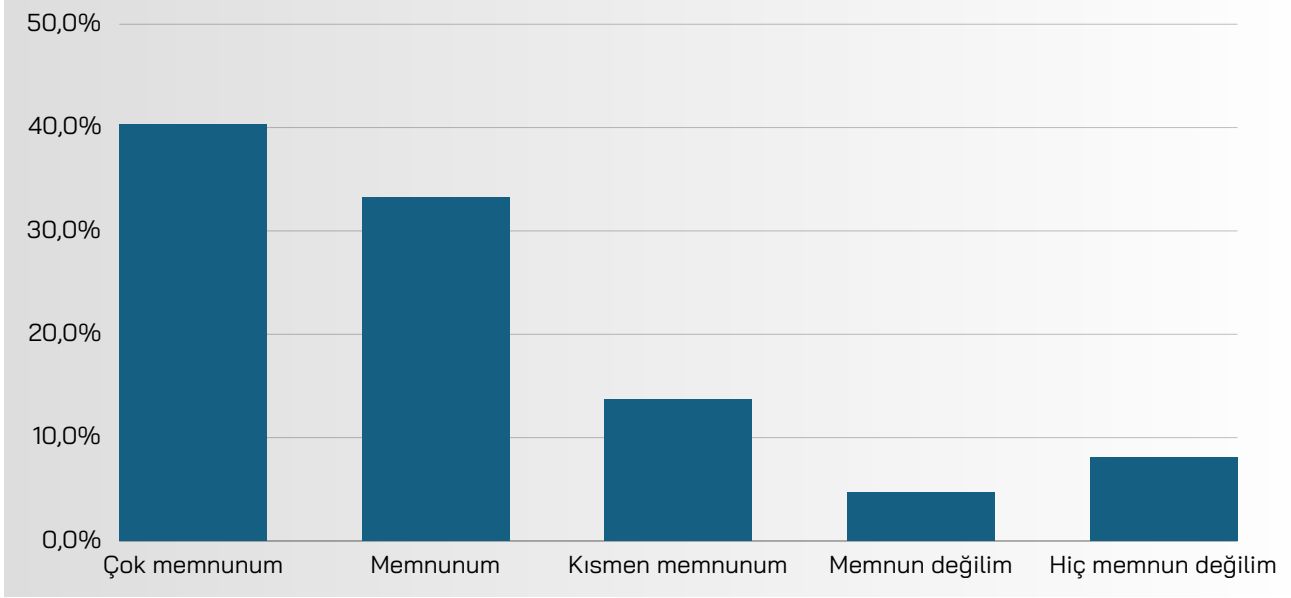
Eğitim Düzeyine Göre Hissedilen Duygular (Umutlu)	Düşük	Orta	Yüksek	Ortalama (10 üzerinden)
Okul bitirmeyenler	28,9%	31,6%	39,5%	5,9
İlkokul ve ortaokul mezunları	36,9%	24,0%	39,1%	5,5
Lise mezunları	40,5%	26,0%	33,5%	5,1
Üniversite ve üzeri mezunlar	42,1%	22,2%	35,7%	5,3
Tüm kişiler	38,9%	24,7%	36,4%	5,3

Eğitim ve kayıtsızlık duygusu arasında da tutarlı bir ilişki gözlemlenmese de; hiç okul bitirmeyenler ve lise mezunlarındaki yüksek kayıtsızlık oranı dikkat çekmektedir. Güncel duygudurumunu "ilgisiz/kayıtsız" olarak tanımlama eğilimi ise, üniversite mezunlarında oldukça düşüktür.

Eğitim Düzeyine Göre Hissedilen Duygular (İlgisiz)	Düşük	Orta	Yüksek	Ortalama (10 üzerinden)
Okul bitirmeyenler	38,5%	23,1%	38,5%	5,5
İlkokul ve ortaokul mezunları	55,6%	24,1%	20,3%	4,1
Lise mezunları	50,6%	22,4%	27,0%	4,6
Üniversite ve üzeri mezunlar	63,4%	24,4%	12,2%	3,5
Tüm kişiler	55,3%	23,7%	21,1%	4,2

İzmir'de Yaşam Memnuniyeti

İzmirliilerin, İzmir'de yaşamaktan büyük oranda (%73,5) memnun olduğu görülüyor.

Her 100 katılımcıdan 40'ı, İzmir'de yaşamaktan "çok memnun" olduğunu ifade etmiş, yalnızca 10 katılımcıdan biri, İzmir'de yaşamaktan memnun olmadığını belirtmiştir. İzmir'de yaşamı güzel kılan, İzmir ile en fazla eşleşen ve katılımcıların çoğunluğunun üzerinde uzlaştığı faktörler; **i**) kadınların kamusal yaşama eşit katılımı (%65), **ii**) İzmir'in çocuk dostu bir kent olması (%55), **iii**) kültür-sanat olanaklarının (%57) ve **iv**) kamusal alanların (sahil, park ve yeşil alanlar) zenginliği (%55) gelmektedir.

İzmir Hakkındaki Görüşler	Evet	Ortadayım	Hayır	FY/CY	Ortalama (5 üzerinden)
İzmir'de kadınlar kamusal hayata katılmak açısından eşit fırsatlara sahiptir.	65,2%	11,1%	18,9%	4,8%	3,7
İzmir'de kültürel ve sanatsal olanakların zengin olduğunu düşünüyorum.	56,7%	17,2%	21,4%	4,6%	3,5
İzmir'de deniz kıyısı, parklar ve yeşil alanların erişilebilir olduğunu düşünüyorum.	55,1%	14,5%	27,8%	2,6%	3,4
İzmir'in çocuk dostu bir şehir olduğunu düşünüyorum.	54,6%	16,2%	23,5%	5,7%	3,4
İzmir'de farklı etnik kökenlerden bireyler eşit muamele görür.	54,3%	13,7%	26,5%	5,6%	3,3
İzmir'de mülteciler ayrımcılığa uğramaz.	45,5%	17,5%	30,3%	6,6%	3,1
İzmir'de kent içi ulaşımın iyi olduğunu düşünüyorum.	44,7%	17,8%	35,3%	2,2%	3,1
İzmir'de dezavantajlı gruplar için yeterli hizmetler sunulmaktadır.	36,8%	21,7%	32,0%	9,5%	2,8
İzmir'deki ekonomik fırsatlar ve iş imkanlarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	30,4%	20,0%	47,4%	2,2%	2,6
İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin hizmetlerinden memnunum.	30,1%	19,6%	48,3%	2,0%	2,6
İzmir'deki su, elektrik, internet gibi temel altyapı hizmetlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	28,1%	19,9%	50,3%	1,7%	2,5

İzmir'in kültür-sanat olanakları, sahil ve parkları hem kadınları hem de erkekleri memnun etmektedir. Ancak İzmir'de kadınların kamusal hayata eşit katılabildiği düşüncesine kadınlardan çok erkekler katılmaktadır. Kadınların %61'i; erkeklerin ise %69'u İzmir'de kamusal hayata katılımında cinsiyet eşitliği olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların yaşamak için en çok tercih ettiği ilk üç ilçe ise sırasıyla Karşıyaka, Bornova ve Güzelbahçe olmuştur.

İmkanınız olsa İzmir'in hangi ilçesinde yaşamak isterdiniz? (İlk 10 ilçe)	
Karşıyaka	13,5%
Bornova	9,5%
Güzelbahçe	7,1%
Urla	7,1%
Buca	7,0%
Çeşme	5,1%
Seferihisar	5,1%
Konak	3,9%
Menderes	3,6%
Karabağlar	3,4%

İzmir'de doğanlar, İzmir'de yaşamaktan belirgin bir şekilde daha memnundur. İzmir dışında doğanlarda da yaşam memnuniyeti yüksek olsa da, İzmir doğumluların gerisinde seyretmektedir.

Doğum Yerine Göre İzmir'de Yaşamaktan Memnuniyet	Memnun	Ortada	Memnun değil	Toplam
İzmir doğumlular	78,1%	12,3%	9,7%	100%
İzmir dışı doğumlular	68,6%	15,4%	16,0%	100%
Tüm kişiler	73,5%	13,7%	12,8%	100%

Anadil bakımından İzmir'de yaşamaktan duyulan memnuniyet dikkate değer düzeyde farklılaşmaktadır. Örneklemede anadili Türkçe olmayanların oranı %22'dir ve bu grubun içerisinde Kürtlerin oranı %13.3'tür. Geriye kalan %8.7'lik kesimden hiçbir grup analize dahil edilebilecek sayıya ulaşamadığı için karşılaştırmaya yalnızca anadili Kürtçe olanlar dahil edilebilmiştir. Anadili Kürtçe olanların İzmir'de yaşamaktan duyduğu memnuniyet, anadili Türkçe olanlardan daha düşüktür.

Anadile Göre İzmir'de Yaşamaktan Memnuniyet	Çok memnunum	Memnunum	Kismen memnunum	Pek memnun değilim	Hiç memnun değilim	Toplam
Türkçe	42,2%	34,1%	12,3%	4,2%	7%	100%
Kürtçe	34,9%	27,7%	15,7%	8,4%	13%	100%
Tüm kişiler	40,2%	33,3%	13,7%	4,7%	8%	100%

Anadili Kürtçe olanlar içerisinde gelir durumuna göre “derin yoksul” kategorisine düşenlerin oranı da hayli yüksektir. Anadili Kürtçe olan her beş kişiden biri derin yoksulluk koşullarında yaşarken, bu oran anadili Türkçe olanlarda her yirmi beş kişiden biridir. Orta ve üst sınıflarda da dikkate değer bir farklılaşmanın olduğu görülüyor. Anadili Türkçe olan her 100 kişiden 34’ü orta sınıf grubunda yer alırken, anadili Kürtçe olan her 100 kişinin sadece 15,6’sı bu gruba giriyor.

Anadile Göre Kişi Başı Gelir Düzeyi	Derin yoksul	Alt	Orta-alt	Orta-üst	Üst	Toplam
Türkçe	12,3%	45,6%	22,3%	11,7%	8%	100%
Kürtçe	31,3%	48,2%	12,0%	3,6%	5%	100%
Tüm kişiler	14,7%	46,6%	20,7%	9,9%	8%	100%

İzmir’in Öne Çıkan Sorunları ve Farklı Deneyimler

Katılımcılara göre, İzmir’de yaşamı zorlaştıran temel sorunlar; altyapı hizmetleri başta olmak üzere yerel hizmetlerde yaşanan aksaklıklar ve ekonomik olanakların yetersizliğidir. İzmir’in yerel sorunları ve ihtiyaçlarına ilişkin cevaplarda temizlik, altyapı, ulaşım, kentleşme gibi yerel hizmetler öne çıkıyor. Körfez’in kirliliği, trafik, gelişmemiş ulaşım hatları ve çarpık kentleşme gibi kentte yaşam kalitesini etkileyen sorunlar İzmirlilerin gündeminde canlılığını koruyor. Bu sorunların yanı sıra; işsizlik, yüksek enflasyon ve dış göç gibi makro gündemler de İzmirlilerin radarında.

İzmir’in Sorunları	Oran
Temizlik	33,2%
Ulaşım	28,8%
Altyapı	14,9%
Belediye hizmetleri	6,2%
Ekonomi	4,6%
Kent yaşamı	3,0%
Çarpık kentleşme	2,8%
Güvenlik	2,8%
Sosyal politika	1,7%
Ayrımcılık/Kayırmacılık	0,8%
Hükümet engeli	0,6%
Doğal afetler	0,5%

İzmir’deki altyapı hizmetleri, yerel hizmetler ve İzmir’deki ekonomik fırsat ve iş imkanlarının yeterliliği konularında, olumlu görüşe sahip olanların sayısı yalnızca on kişiden üçü olarak ölçülmüştür. Ekonomik fırsatlar ve iş imkanlarının yetersiz olduğunu düşünenlerin oranı, merkez ilçelerde çevre kıyasla belirgin bir şekilde yüksek seyrediyor. Erkekler ise, kent içi ulaşım hizmetleri başta olmak üzere yerel hizmetleri kadınlara kıyasla daha yetersiz buluyor. Diğer yandan; yerel hizmetlerden görece memnun olsalar da, ekonomik olanakların, kültür sanat imkanlarının ve erişilebilir kamusal alanların yetersizliğinden şikayet edenler daha çok kadınlar.

Cinsiyete Göre İzmir Hakkındaki Görüşler	Kadın	Erkek
İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin hizmetlerinden memnunum.	33,8%	26,7%
İzmir'deki su, elektrik, internet gibi temel altyapı hizmetlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	31,7%	25,0%
İzmir'de kent içi ulaşımın iyi olduğunu düşünüyorum.	46,0%	43,7%
İzmir'deki ekonomik fırsatlar ve iş imkanlarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	27,6%	33,0%
İzmir'de kültürel ve sanatsal olanakların zengin olduğunu düşünüyorum.	54,2%	58,8%
İzmir'de dezavantajlı gruplar için yeterli hizmetler sunulmaktadır.	33,1%	40,1%
İzmir'de kadınlar kamusal hayata katılmak açısından eşit fırsatlara sahiptir.	60,8%	69,0%
İzmir'de farklı etnik kökenlerden bireyler eşit muamele görür.	49,7%	58,4%
İzmir'de mülteciler ayrımcılığa uğramaz.	44,8%	46,3%
İzmir'in çocuk dostu bir şehir olduğunu düşünüyorum.	53,0%	56,2%
İzmir'de deniz kıyısı, parklar ve yeşil alanların erişilebilir olduğunu düşünüyorum.	54,5%	55,7%

Yaşa göre kıyaslandığında ise, farkın açıldığı dört tema göze çarpıyor:

- i) Gençler, ulaşım hizmetlerinden 60 yaş üstüne kıyasla daha az memnun.
- ii) 60 yaş üstü, dezavantajlı gruplara yapılan sosyal desteklerden gençlere kıyasla daha az memnun.
- iii) 60 yaş üstü; kıyı, park ve yeşil alanların erişilebilirliğinden gençlere kıyasla daha az memnun.
- iv) Gençler, kültür-sanat imkanlarından 60 yaş üstüne kıyasla daha çok memnun.

Orta-üst sınıf Büyükşehir Belediyesi hizmetlerinden, kamusal alanların erişilebilirliğinden, kent içi ulaşım hizmetlerinden ve kültür-sanat olanaklarından memnuniyetsizlik; temel altyapı hizmetlerinden ise görece memnuniyet ile diğer gelir gruplarından belirgin bir şekilde ayrılrsa da; gelirin hizmet memnuniyeti üzerinde istikrarlı bir etkisi olmadığı söylenebilir. İzmir'de ekonomik fırsatların yeterli olduğunu düşünenlerin oranı, hiçbir gelir grubunda %40'ı geçmiyor. İzmir'de dezavantajlı grupların yeterince desteklenmediği kanaatine en az katılanlar ise derin yoksullar ve orta-üst sınıf. Bu değişken de büyük oranda Büyükşehir Belediyesi hizmetleri ile ilişkili olduğu için, Büyükşehir'den en çok şikayetçi olan orta-üst gelir grubunun ve en dezavantajlı gelir grubu olan derin yoksulların memnuniyetinin düşük olması şaşırtıcı değil. Kadınların kamusal hayata katılımı, diğer değişkenlere kıyasla gelirden en tutarlı şekilde etkilenen tema olarak öne çıkıyor. Gelir düştükçe, kadınların kamusal hayata eşit bir şekilde dahil olabildiği düşüncesine daha az katılıyor.

Gelir Düzeyine Göre İzmir Hakkındaki Görüşler	Derin Yoksul	Alt	Orta-alt	Orta-üst	Üst
İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin hizmetlerinden memnunuz.	32,2%	30,8%	31,5%	18,0%	32,0%
İzmir'deki su, elektrik, internet gibi temel altyapı hizmetlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	28,9%	27,5%	27,3%	32,3%	28,0%
İzmir'de kent içi ulaşımın iyi olduğunu düşünüyorum.	51,1%	47,4%	44,5%	27,0%	42,9%
İzmir'deki ekonomik fırsatlar ve iş imkanlarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	30,0%	26,9%	36,7%	27,4%	38,8%
İzmir'de kültürel ve sanatsal olanakların zengin olduğunu düşünüyorum.	59,3%	55,4%	63,0%	46,8%	56,0%
İzmir'de dezavantajlı gruplar için yeterli hizmetler sunulmaktadır.	29,7%	36,6%	40,6%	29,5%	47,9%
İzmir'de kadınlar kamusal hayata katılmak açısından eşit fırsatlara sahiptir.	57,3%	63,1%	68,8%	67,7%	78,0%
İzmir'de farklı etnik kökenlerden bireyler eşit muamele görür.	52,7%	49,8%	56,3%	66,1%	63,3%
İzmir'de mülteciler ayrımcılığa uğramaz.	43,8%	43,0%	47,3%	46,0%	59,2%
İzmir'in çocuk dostu bir şehir olduğunu düşünüyorum.	61,1%	54,5%	53,1%	47,6%	56,0%
İzmir'de deniz kıyısı, parklar ve yeşil alanların erişilebilir olduğunu düşünüyorum.	51,6%	54,2%	57,5%	45,9%	72,0%

Mesleki gruplara göre farklılaşmalar incelendiğinde ise; esnafın belediye hizmetlerinden memnuniyetsizliği göze çarpıyor. Esnaf; İzmir'deki ekonomik fırsatlardan ve sosyal olanaklardan da en az memnun olan mesleki grup. Ayrıca, İzmir'e dair genel olarak farklı profillerin pozitif kanaat bildirdiği görülen konularda da daha negatif kanaatlere sahiptir. Örneğin, esnaf İzmir'de kadınların kamusal hayata eşit katıldığını, farklı etnik kökenlerde bireylerin eşit muamele gördüğünü, İzmir'in çocuk dostu bir şehir olduğunu ve mültecilerin ayrımcılığa uğramadığını düşünmeye diğer mesleki gruplara göre daha az eğilimli. Emekliler ise, belediye hizmetlerinden ve kentsel olanaklardan görece memnun olmaları ile dikkat çekiyor. Hem altyapı vb. temel hizmetlerden hem diğer yerel hizmetlerden hem de ulaşım hizmetlerinden en memnun olanlar emekliler. Kamu çalışanlarının ekonomik fırsatlardan şikayetçi olması ise dikkate değer.

Mesleklere Göre İzmir Hakkındaki Görüşler	Ev kadını	Emekli	Kamu Çalışanı	Mavi Yaka	Esnaf
İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin hizmetlerinden memnunuz.	34,9%	43,8%	32,5%	24,8%	15,4%
İzmir'deki su, elektrik, internet gibi temel altyapı hizmetlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	27,1%	34,6%	30,0%	29,9%	18,4%
İzmir'de kent içi ulaşımın iyi olduğunu düşünüyorum.	47,7%	54,7%	36,6%	44,6%	29,7%
İzmir'deki ekonomik fırsatlar ve iş imkanlarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	24,0%	30,7%	25,0%	38,2%	23,7%
İzmir'de kültürel ve sanatsal olanakların zengin olduğunu düşünüyorum.	52,7%	57,5%	61,5%	63,5%	45,9%
İzmir'de dezavantajlı gruplar için yeterli hizmetler sunulmaktadır.	30,8%	39,7%	47,5%	40,4%	36,8%
İzmir'de kadınlar kamusal hayata katılmak açısından eşit fırsatlara sahiptir.	50,8%	71,7%	65,0%	73,1%	61,5%
İzmir'de farklı etnik kökenlerden bireyler eşit muamele görür.	39,2%	64,3%	57,5%	60,3%	47,4%
İzmir'de mülteciler ayrımcılığa uğramaz.	42,3%	53,5%	41,5%	53,5%	27,0%
İzmir'in çocuk dostu bir şehir olduğunu düşünüyorum.	46,1%	63,8%	50,0%	61,1%	35,9%
İzmir'de deniz kıyısı, parklar ve yeşil alanların erişilebilir olduğunu düşünüyorum.	44,5%	60,3%	60,0%	65,4%	55,3%

Yerel hizmetlerden ve şehirdeki ekonomik fırsatlardan en az memnun olan kesim, üniversite mezunları. Şehirdeki kültür-sanat hayatının canlılığından ve kadınların kamusal hayata katılımından en çok memnuniyet duyanlar da yine, üniversite mezunları. Tüm eğitim düzeylerinde ortalama üstü memnuniyet yaratan iki unsur ise, İzmir'in kültür-sanat olanakları ve kamusal alanları (deniz kıyıları, parklar ve yeşil alanlar).

Eğitim Düzeyine Göre İzmir Hakkındaki Görüşler	İlkokul ve altı	Lise mezunu	Üniversite ve üzeri
İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin hizmetlerinden memnunum.	29,6%	37,0%	23,5%
İzmir'deki su, elektrik, internet gibi temel altyapı hizmetlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	28,0%	30,6%	25,3%
İzmir'de kent içi ulaşımın iyi olduğunu düşünüyorum.	49,6%	42,8%	39,4%
İzmir'deki ekonomik fırsatlar ve iş imkanlarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	31,1%	33,3%	26,7%
İzmir'de kültürel ve sanatsal olanakların zengin olduğunu düşünüyorum.	49,3%	59,0%	65,7%
İzmir'de dezavantajlı gruplar için yeterli hizmetler sunulmaktadır.	34,7%	39,9%	37,1%
İzmir'de kadınlar kamusal hayata katılmak açısından eşit fırsatlara sahiptir.	55,9%	69,7%	74,9%
İzmir'de farklı etnik kökenlerden bireyler eşit muamele görür.	48,9%	51,1%	66,1%
İzmir'de mülteciler ayrımcılığa uğramaz.	45,8%	39,9%	51,2%
İzmir'in çocuk dostu bir şehir olduğunu düşünüyorum.	53,1%	58,0%	52,6%
İzmir'de deniz kıyısı, parklar ve yeşil alanların erişilebilir olduğunu düşünüyorum.	51,9%	53,4%	61,8%

Eğitim seviyesi düştükçe, İzmir'de herkesin eşit koşullarda yaşadığına duyulan inanç da azalmaktadır. Düşük eğitilmiş katılımcılar kadınların kamusal hayata eşit katıldığı, farklı etnik grupların ve mültecilerin İzmir'de eşit muamele gördüğü fikrini daha az desteklemektedir. İzmir'de kadınların kamusal hayata eşit katıldığını ve İzmir'in herkes için eşit koşullarda/eşit muamele ile yaşanabilir bir şehir olduğunu düşünme eğilimi, yüksek eğitim düzeyine sahip katılımcılarda belirgin bir şekilde artmaktadır. Ev kadınlarında, işsizlerde ve esnafta ise sert bir şekilde düşmektedir.

Esnaf ve ev kadınları, İzmir'in farklı etnik kimliklere sahip kişiler için eşit fırsatlar sunduğu düşüncesine daha az katılmaktadır. Yine ev kadınları, esnaf ve işsizler; mültecilerin eşit muamele gördüğü fikrine diğer gruplara kıyasla belirgin bir şekilde karşı çıkmaktadır. Buna paralel olarak; mültecilerin eşit muamele gördüğü konusunda en yoksul kesim ile diğer gelir grupları arasında da belirgin bir farklılaşma görülmektedir. Ev kadınlarının komşuluk ilişkileri üzerinden, esnafın kendi sokağının gözlemcisi olarak, en yoksul kesimin ve işsizlerin de güvencesiz işgücü piyasalarına giriş çıkışlarında göçmenler veya farklı etnik kimlikler ile karşılaşma ihtimalinin sıradan bir kamu çalışanına göre çok daha yüksek olduğu varsayılabilir.

Benzer bir farklılaşma, kadınlar ve erkekler arasında da ortaya çıkmaktadır. Kadınlar mültecilerin ve farklı etnik kimliklerin İzmir’de eşit fırsatlar ve eşit muamele ile bulunduğu erkeklerden daha az katılmaktadır. Kısacası; imkanlar ve hizmetlere ilişkin kanaatler kadar, İzmir’in farklılıkları ne kadar içerebildiğine dair görüşler de kişilerin tüm ekonomik, kültürel ve ilişkisel kaynakları ile İzmir’in sosyolojisi içerisinde kapladığı alandan etkilenmektedir.

Cinsiyete Göre İzmir Hakkındaki Görüşler	Kadın	Erkek
İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin hizmetlerinden memnunum.	33,8%	26,7%
İzmir’deki su, elektrik, internet gibi temel altyapı hizmetlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	31,7%	25,0%
İzmir’de kent içi ulaşımın iyi olduğunu düşünüyorum.	46,0%	43,7%
İzmir’deki ekonomik fırsatlar ve iş imkanlarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	27,6%	33,0%
İzmir’de kültürel ve sanatsal olanakların zengin olduğunu düşünüyorum.	54,2%	58,8%
İzmir’de dezavantajlı gruplar için yeterli hizmetler sunulmaktadır.	33,1%	40,1%
İzmir’de kadınlar kamusal hayata katılmak açısından eşit fırsatlara sahiptir.	60,8%	69,0%
İzmir’de farklı etnik kökenlerden bireyler eşit muamele görür.	49,7%	58,4%
İzmir’de mülteciler ayrımcılığa uğramaz.	44,8%	46,3%
İzmir’in çocuk dostu bir şehir olduğunu düşünüyorum.	53,0%	56,2%
İzmir’de deniz kıyısı, parklar ve yeşil alanların erişilebilir olduğunu düşünüyorum.	54,5%	55,7%

Son olarak; Anadili Kürtçe olanlar ile anadili Türkçe olanlar arasındaki farklılaşmaya değinmekte fayda var. Anadili Kürtçe olanların yerel hizmetlerden memnuniyeti, anadili Türkçe olanlara kıyasla belirgin bir şekilde düşük. Kürtler, İzmir’de dezavantajlı gruplar için yeterince hizmet sunulduğuna daha az katılıyor. Her 10 Kürt katılımcıdan yalnızca üçü dezavantajlı gruplara yapılan destekleri yeterli buluyor. Anadili Kürtçe olanlar, İzmir’in herkes için eşit ekonomik fırsatlar ve iş imkanı sunduğu fikrine de daha az katılıyor. Ayrıca, bir genel eğilim olarak katılımcılar İzmir’in kültür-sanat alanında yeterince fırsat sunan bir şehir olduğunu düşünse de; bu fikre de Kürtlerin katılımı belirgin bir şekilde daha düşük. Bu açılmanın, mevcut kültür-sanat hizmetlerinin kapsayıcılığına ilişkin bir beklentiye işaret ediyor olması mümkün. Üstelik, İzmir’in farklılıkları içermeye kapasitesine ilişkin diğer konularda; çocuk dostu şehir, kadınların kamusal hayata eşit katılımı, farklı etnik grupların ve mültecilerin eşit fırsatlar-muameleler ile buluşması gibi sorularda da Kürt katılımcıların kanaatleri anadili Türkçe olanlara kıyasla daha negatif. Anadili Türkçe olanlar ve anadili Kürtçe olanların kanaatlerinin birbirine yaklaştığı tek konu, altyapı hizmetlerinin yetersizliği.

Anadile Göre İzmir Hakkındaki Görüşler	Türkçe	Kürtçe
İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin hizmetlerinden memnunum.	32,0%	20,5%
İzmir'deki su, elektrik, internet gibi temel altyapı hizmetlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	27,5%	28,6%
İzmir'de kent içi ulaşımın iyi olduğunu düşünüyorum.	45,9%	42,9%
İzmir'deki ekonomik fırsatlar ve iş imkanlarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	31,0%	25,3%
İzmir'de kültürel ve sanatsal olanakların zengin olduğunu düşünüyorum.	58,1%	47,1%
İzmir'de dezavantajlı gruplar için yeterli hizmetler sunulmaktadır.	38,0%	30,1%
İzmir'de kadınlar kamusal hayata katılmak açısından eşit fırsatlara sahiptir.	65,5%	59,0%
İzmir'de farklı etnik kökenlerden bireyler eşit muamele görür.	56,0%	42,9%
İzmir'de mülteciler ayrımcılığa uğramaz.	46,9%	38,6%
İzmir'in çocuk dostu bir şehir olduğunu düşünüyorum.	56,3%	44,6%
İzmir'de deniz kıyısı, parklar ve yeşil alanların erişilebilir olduğunu düşünüyorum.	55,5%	51,2%

Anadile göre farklılaşmanın en şiddetli görüldüğü temalar sırasıyla; **i)** farklı etnik kökenlerin sahip olduğu fırsatlar; **ii)** belediye hizmetlerinden memnuniyet; **iii)** çocuk dostu kent ve **iv)** kültür-sanat hizmetleri olmuştur. Kürt katılımcılar İzmir'de farklı etnik grupların eşit imkanlara sahip olduğuna, belediye hizmetlerinin yeterli olduğuna, İzmir'in çocuk dostu bir kent olduğuna ve kültür-sanat hizmetlerinin zenginliğine daha az katılmaktadır.

Katılımcıların siyasi tercihlerine göre İzmir hakkındaki kanaatleri incelendiğinde; belediye hizmetlerinden, özellikle dezavantajlı gruplara yönelik desteklerden ve kamusal sosyal olanaklardan memnuniyetin AK Parti seçmenlerinde belirgin bir şekilde düşük olduğu görülüyor. CHP seçmenleri ise şehrin sosyal ve kültürel imkanlarından görece memnun olsalar da; İzmir'de temel belediyecilik hizmetleri ile ekonomik fırsatlar ve iş imkanlarının yeterli olmadığını düşünüyor. Dem partili her dört seçmenden üçü de belediyecilik hizmetlerinden memnun değil. İzmir'deki ekonomik fırsatların yetersizliği, siyasi görüş fark etmeksizin memnuniyetsizlik yaratıyor. Kadınların kamusal hayata katılım fırsatları ise, yine siyasi görüş fark etmeksizin memnuniyet yaratıyor.

Bu Pazar Parti Tercihlerine Göre İzmir Hakkındaki Görüşler	AK Parti	CHP	DEM Parti	Fikrim yok/Kararsızım
İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin hizmetlerinden memnunum.	16,5%	44,0%	25,0%	23,7%
İzmir'deki su, elektrik, internet gibi temel altyapı hizmetlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	23,3%	34,6%	36,4%	25,6%
İzmir'de kent içi ulaşımın iyi olduğunu düşünüyorum.	37,3%	55,3%	37,5%	36,3%
İzmir'deki ekonomik fırsatlar ve iş imkanlarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	30,4%	34,0%	38,2%	23,1%
İzmir'de kültürel ve sanatsal olanakların zengin olduğunu düşünüyorum.	43,7%	67,1%	36,4%	58,1%
İzmir'de dezavantajlı gruplar için yeterli hizmetler sunulmaktadır.	27,2%	45,5%	35,3%	33,3%
İzmir'de kadınlar kamusal hayata katılmak açısından eşit fırsatlara sahiptir.	55,3%	68,7%	54,5%	67,1%
İzmir'de farklı etnik kökenlerden bireyler eşit muamele görür.	40,6%	54,5%	51,5%	57,7%
İzmir'de mülteciler ayrımcılığa uğramaz.	35,0%	51,4%	44,1%	40,8%
İzmir'in çocuk dostu bir şehir olduğunu düşünüyorum.	36,9%	69,7%	41,2%	50,6%
İzmir'de deniz kıyısı, parklar ve yeşil alanların erişilebilir olduğunu düşünüyorum.	47,1%	65,4%	60,6%	48,8%

Gıda Güvencesizliği: Kaygı ve Deneyimler

İzmir'de yaşayan her 10 kişiden 3'ü, geçtiğimiz üç ay içerisinde gıdaya erişim endişesi yaşadığını belirtmiştir. Son üç ayda sıklıkla gıdaya erişemediğini ifade edenlerin oranı ise, %23'tür. Alt gelir grubunda bu oran, %77'ye kadar yükselmektedir. Buna ek olarak eğitim seviyesi yükseldikçe, gıdaya erişim endişesi ve gıdaya erişim sorunu yaşamış olma ihtimalinin azaldığı gözlenmiştir.

Eğitim Düzeyine Göre Gıdaya Erişim Endişesi	Bu endişeyi sık sık yaşadık	Bazen yaşadık	Hiçbir zaman yaşamadık	Toplam
Okul bitirmeyenler	47,4%	26,3%	26,3%	100%
İlkokul ve ortaokul mezunları	37,3%	27,0%	35,6%	100%
Lise mezunları	26,0%	30,1%	43,9%	100%
Üniversite ve üzeri mezunlar	19,4%	26,5%	54,1%	100%
Tüm kişiler	29,8%	27,7%	42,6%	100%

Eğitim Düzeyine Göre Gıdaya Erişim	Sık sık yaşadık	Bazen yaşadık	Hiçbir zaman yaşamadık	Toplam
Okul bitirmeyenler	42,1%	21,1%	36,8%	100%
İlkokul ve ortaokul mezunları	35,8%	25,9%	38,4%	100%
Lise mezunları	14,5%	33,5%	52,0%	100%
Üniversite ve üzeri mezunlar	9,9%	25,6%	64,5%	100%
Tüm kişiler	23,0%	27,5%	49,5%	100%

Gıda güvencesi bağlamında, İzmir’de doğanlar ve İzmir dışında doğanlar arasında belirgin bir farklılaşma olmazken; anadili Kürtçe olanlar ile anadili Türkçe olanlar arasında fark açılmaktadır.

Anadile Göre Gıdaya Erişim Endişesi	Bu endişeyi sık sık yaşadık	Bazen yaşadık	Hiçbir zaman yaşamadık	Toplam
Türkçe	28,5%	28,3%	43,2%	100%
Kürtçe	40,5%	22,6%	36,9%	100%
Tüm kişiler	29,8%	27,7%	42,6%	100%

Anadile Göre Gıdaya Erişim	Sık sık yaşadık	Bazen yaşadık	Hiçbir zaman yaşamadık	Toplam
Türkçe	20,2%	28,5%	51,3%	100%
Kürtçe	37,3%	21,7%	41,0%	100%
Tüm kişiler	23,0%	27,5%	49,5%	100%

Anadil kadar belirleyici olan bir diğer faktör ise, çocuk sahibi olmak veya olmamak. Çocuk sahibi olan katılımcılar, hem gıdaya erişim endişesini hem de gıdaya erişememenin kendisini çocuğu olmayanlara kıyasla çok büyük farkla daha sık yaşamıştır. Gıdaya erişememe endişesinde açılan büyük makas, gıdaya erişememe deneyimine gelince kısmen kapanmaktadır.

Çocuk Sahipliğine Göre Gıdaya Erişim Endişesi	Bu endişeyi sık sık yaşadık	Bazen yaşadık	Hiçbir zaman yaşamadık	Toplam
Evet	31,7%	26,5%	41,8%	100%
Hayır	23,1%	17,3%	59,6%	100%
Tüm kişiler	29,8%	27,7%	42,6%	100%

Çocuk Sahipliğine Göre Gıdaya Erişim	Sık sık yaşadık	Bazen yaşadık	Hiçbir zaman yaşamadık	Toplam
Evet	26,8%	26,1%	47,1%	100%
Hayır	13,2%	20,8%	66,0%	100%
Tüm kişiler	23,0%	27,5%	49,5%	100%

Son olarak, medeni duruma göre incelendiğinde gıda güvencesizliğinin en çok boşanmış veya eşi vefat etmiş katılımcıları etkilediği söylenebilir. Bu grupta, her dört kişiden üçü gıdaya erişim endişesi yaşamış yaklaşık üçte ikisi ise son üç ayda gıdaya erişememiştir. Kısacası, çocuklu haneler; bilhassa yalnız ebeveynler ve çocukların yaşadığı haneler gıda güvencesizliğine karşı çok daha korunmasız görünmektedir.

Medeni Duruma Göre Gıdaya Erişim Endişesi	Bu endişeyi sık sık yaşadık	Bazen yaşadık	Hiçbir zaman yaşamadık	Toplam
Evli	27,3%	26,6%	46,2%	100%
Bekar/Hiç evlenmemiş	26,4%	35,4%	38,2%	100%
Boşanmış/Eşi vefat etmiş	58,5%	17,0%	24,5%	100%
Tüm kişiler	29,8%	27,7%	42,6%	100%

Medeni Duruma Göre Gıdaya Erişim	Sık sık yaşadık	Bazen yaşadık	Hiçbir zaman yaşamadık	Toplam
Evli	22,7%	26,3%	51,1%	100%
Bekar/Hiç evlenmemiş	15,4%	34,3%	50,3%	100%
Boşanmış/Eşi vefat etmiş	46,2%	19,2%	34,6%	100%
Tüm kişiler	23,0%	27,5%	49,5%	100%

BAĞÇTAN

BİR ARADA YAŞARIZ
EĞİTİM ve TOPLUMSAL ARAŞTIRMALAR VAKFI

2

TÜRKİYE SİYASETİNE KISA BİR BAKIŞ

Ekonomi, Anayasa ve Dış Politika

Katılımcılara göre, Türkiye'nin en önemli gündemleri ekonomi ve kadına/çocuğa yönelik şiddet. Bu iki öncelikli gündemin hemen ardından mülteciler, dış politika, adalet sistemi ve güvenlik sorunları geliyor. Ancak, ekonomi diğer tüm gündemlerin üzerinde ağırlığı olan ve açık ara farkla en fazla dile getirilen sorun olarak ayrı bir yerde duruyor. Kadına ve çocuğa yönelik şiddet de ekonominin ardından en yakıcı gündemler olarak sıralanıyor ve diğer tüm gündemler üzerinde bir ağırlığa sahip.

Türkiye Gündemi	Oran
Ekonomi	43,6%
Kadın ve çocuğa şiddet	15,3%
Mülteciler	9,3%
Dış politika	8,4%
Hukuk, adalet	6,8%
Güvenlik	6,5%
Siyaset	4,2%
Eğitim	2,7%
Çevre ve temizlik	1,1%
Sağlık	1,1%
Afet ve kent	0,7%

Katılımcıların %80'inden fazlası, Türkiye'de ekonominin mevcut durumunu "kötü" olarak nitelendiriyor ve %60'ı bu durumun daha da kötüye gideceğini düşünüyor. Yalnızca Türkiye ekonomisinin değil, kendi hanesinin ekonomik durumunun da 5 yıl sonra şimdikinden daha kötü olacağını düşünenlerin oranı %40'a yaklaşıyor. On kişiden üçü ise, ne uzayıp ne kısılacığını, ancak mevcut durumunu koruyabileceğini düşünüyor.

Türkiye'nin 5 yıl sonraki ekonomik durumunun nasıl olacağını düşünüyorsunuz?		Hanenizin 5 yıl sonraki ekonomik durumunun nasıl olacağını düşünüyorsunuz?	
Daha iyi olacak	20,6%	Daha iyi olacak	29,5%
Aynı kalacak	21,0%	Aynı kalacak	31,3%
Daha kötü olacak	58,4%	Daha kötü olacak	39,2%

Eğitim düzeyine göre incelendiğinde, hane gelirinin beş yıl sonraki ekonomik geleceğine dair en karamsar yanıtı verenlerin oranı, okul bitirmeyenlerde üniversite mezunlarına göre iki kat daha yüksek çıkmıştır.

Eğitim Düzeyine Göre Hanelerin 5 Yıl Sonraki Ekonomik Gelecek Beklentileri	Çok daha kötüleşecek	Biraz daha kötüleşecek	Şu ankiye göre bir değişiklik olmayacak	Daha iyileşecek	Çok daha iyileşecek	Toplam
Okul bitirmeyenler	38,5%	17,9%	12,8%	25,6%	5,1%	100%
İkoku veya ortaokul mezunları	22,3%	18,0%	32,2%	23,6%	3,9%	100%
Lise mezunları	23,0%	12,6%	33,9%	27,0%	3,4%	100%
Üniversite ve üzeri mezunlar	17,8%	21,1%	32,2%	23,7%	5,3%	100%
Tüm kişiler	22,2%	17,2%	31,2%	25,1%	4,4%	100%

İzmirliilerin yoksulluk ya da yoksulluk riski ile baş edebilmek için tasarruf ettiği ilk üç alan i) sağlıklı ve nitelikli gıda, ii) sosyalleşme ve tatil, iii) kültürel aktiviteler. İzmirliilerin “kısamadıkları” harcamalar ise büyük oranda kira, fatura, ulaşım gibi mecburi masraflar ve eğitim başta olmak üzere çocukların giderleri.

Son 3 ayı düşündüğünüzde karşılayamadığınız veya kısıtlamak zorunda kaldığınız harcamalarınız oldu mu? (Çoklu cevap)

Mutfak harcamaları	39,4%	Hayır, olmadı	23,9%
Dışarıda arkadaşlarla sosyalleşmek	37,7%	Eğitim masrafları	13,7%
Dışarıda yemek yemek	37,6%	Ulaşım masrafları	11,3%
Tatil	34,8%	Sağlık	9,6%
Sinema, tiyatro, konser (kültürel aktiviteler)	32,9%	Çocuklar için harcamalar (Eğitim hariç)	9,2%
Ev faturaları	32,7%	Ev kirası	9,0%
Kredi kartı veya diğer borçlar	25,8%	Araç veya konut kredisi	6,1%

Son olarak; ekonomi kadar yakıcı olmasa da güncel makro siyasi gündemler olan yeni anayasa ve BRICS üyeliklerine ilişkin de bazı sorular sorulmuştur. Sıradan vatandaşın ekonomiye ilişkin farklı görüşleri kamuoyunda yankı bulsa da; yeni anayasa tartışması ve dış politikaya ilişkin vatandaş kanaatleri yeterince duyulmamaktadır. Yapılan araştırma kapsamında; katılımcıların yalnızca dördte biri mevcut koşullarda yeni bir anayasa yapılması konusunda toplumsal uzlaşının mümkün olduğunu düşünmektedir. Araştırmaya katılan İzmirliilerin yarısından fazlası ise bunu mümkün görmemektedir. Ayrıca; Türkiye'nin Rusya, Hindistan, Çin, Brezilya, İran, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi küresel ekonomideki “alternatif” güçlerin birliği olarak düşünülebilecek BRICS'e üyeliğine destek de oldukça düşüktür. Katılımcıların yarısından fazlası Türkiye'nin BRICS üyeliğine karşı çıkmaktadır.

Türkiye'nin mevcut siyasi koşullarında yeni bir anayasa yapılabileceğini düşünüyorum	
Evet	26,7%
Ortadayım	9,0%
Hayır	55,5%
Fikrim yok / Bilmiyorum	8,8%

Türkiye'nin Avrupa Birliği yerine BRICS'e üye olmasını destekliyorum	
Evet	23,9%
Ortadayım	9,6%
Hayır	52,3%
Fikrim yok / Bilmiyorum	14,2%

BAĞCITAV

BİR ARADA YAŞARIZ
EĞİTİM ve TOPLUMSAL ARAŞTIRMALAR VAKFI

3

KİMLİK

Aidiyetler, Yakın ve Uzak Kimlikler

İzmirli birincil kimlik aidiyetlerini, büyük oranda (%71) politik/siyasi kimlikler ile tanımlamaktadır. Her 10 İzmirli için ise, baskın kimlikleri doğrudan politik olmayan fakat ahlaki/moral değerlere atıfta bulunan kimliklerdir. Katılımcıların kendilerini en fazla ilişkilendirdiği ilk üç kimlik; Atatürkçülük, milliyetçilik ve demokratlık gibi politik kimlikler olmuştur. Neredeyse her dört İzmirli için kendisini en fazla Atatürkçülüğe yakın hissettiğini belirtmiştir. Her 10 katılımcıdan birinin birincil kimlik aidiyeti ise, demokratlıktır. Baskın kimlikler olan Atatürkçülük, milliyetçilik ve demokratlığın hemen ardından ise daha çok kişilerin kendilerine atfettikleri moral değerler gelmektedir. Adil ve dürüst olmak, dindar olmak, iyi bir insan olmak, çalışkanlık vb. ahlaki değerler pek çok İzmirli için kendisini tanımlarken en yakın hissettiği "kimlikler". Dine yakınlık İzmirli birincil kimliklerini en yakın hissettiği ilk beş kimlik arasında girerken, demokrat kimliği ile ilişkilene geride kalıyor. İzmirlilik ise, en güçlü kimlikler arasında sayılmıyor.

En Yakın Bulunan 1. Kimlikler (Ana Tema)	Oran
Siyasi kimlikler	70,9%
Bireysel kimlikler	29,1%

En Yakın Bulunan 1. Kimlikler	Oran	En Yakın Bulunan 1. Kimlikler	Oran	En Yakın Bulunan 1. Kimlikler	Oran
Atatürkçü	29,6%	Solcu	2,7%	Anne	0,3%
Milliyetçi	18,4%	Çalışkan	2,6%	Meslek	0,3%
Demokrat	10,0%	Pozitif	2,2%	Dine uzak	0,2%
Dine yakın	7,3%	Mücadeleci	2,0%	Feminist	0,2%
Adil, Dürüst	5,4%	Vatansever	1,9%	İzmirli	0,2%
Pragmatist	5,3%	Mütevazı	1,5%	Kadın	0,2%
İyi kalpli	4,9%	Sakin, sabırlı	1,2%	Mülteci karşıtı	0,2%
Olumsuz	2,9%	Kürt	0,5%		

İzmirliilerin kendilerini en uzak hissettiği kimlikler de büyük oranda politik kimliklerden oluşmaktadır. Ancak, kendisini en uzak hissettiği kimliği yine ahlaki/moral bir değer üzerinden tanımlayanların oranı da az değildir. Katılımcıların kendilerini en uzak bulduğu kimlikler sırasıyla; **i)** aşırı sağcılık, **ii)** yalancılık-çıkarıcılık, **iii)** dine yakınlık, **iv)** dini gruplar ve **v)** mülteciler-Araplar olmuştur.

En Uzak Bulunan 1. Kimlikler (Ana Tema)	Oran
Siyasi kimlikler	65,5%
Bireysel kimlikler	34,5%

En Uzak Bulunan 1. Kimlikler	Oran	En Uzak Bulunan 1. Kimlikler	Oran	En Uzak Bulunan 1. Kimlikler	Oran
Aşırı sağcı	14,1%	Ayrımcı	4,2%	Sağcı	0,8%
Yalancı, çıkarıcı	12,7%	Kötü kalpli	3,0%	Radikal	0,6%
Dine yakın	10,7%	Mutlu	3,0%	Atatürk karşıtı	0,2%
Dini gruplar	10,7%	Mutsuz	2,8%	CHP'li	0,2%
Mülteci/Arap	10,1%	Dine uzak	1,4%	Demokrat	0,2%
Uyumsuz	8,7%	Atatürkçü	1,2%	Duygusal	0,2%
Dış güçler, terör	8,5%	AK Partili	1,0%	LGBT	0,2%
Solcu	4,8%	Gerici	0,8%		

Katılımcıların kendilerine en uzak buldukları kimlikleri tanımlarken kullandıkları ifadeler detaylı incelendiğinde; dini gruplardan kastın doğrudan "siyasal İslam" olduğu, aşırı sağcılığın "ırkçılık" ile ilişkilendirildiği, dış güçler ve terörün ise "Türk düşmanlığı" olarak anlamlandırıldığı görülmektedir. İzmirliilerin kendilerine en uzak buldukları kimlikleri tanımlarken işaret ettikleri ikincil kimlikler, moral değil politiktir.

Kendisini İzmir'in en baskın kimliği olan Atatürkçülüğe en yakın hissedenlerin ilişkilendiği diğer kimlikler sırasıyla milliyetçilik ve demokratlıktır.

Kendisini en çok "milliyetçi" kimliğe yakın hissedenlerin de ikincil kimliklerinin sırasıyla Atatürkçülük, milliyetçilik ve demokrasi olması dikkat çekicidir.

Atatürkçülük ve milliyetçilik kimlikleri arasında son derece organik bir geçiş olduğu görülmektedir. Çalışma verileri milliyetçiliği birincil kimlik olarak benimsemiş ve aynı zamanda Atatürkçü olanların; birincil kimliği Atatürkçü olup aynı zamanda kendisini milliyetçi olarak tanımlayanlara kıyasla din ile çok daha yakın bir ilişki kurduğunu göstermektedir.

Ancak; kendisini ilk olarak “dine yakın” biri olarak tanımlayan İzmirliiler için Atatürkçülük ve milliyetçilik eşit uzaklıktadır. Bu kişilerin yalnızca %17’si kendisini aynı zamanda Atatürkçü ve/veya milliyetçi olarak tanımladığını ifade etmiştir.

Sonuç olarak; İzmir kompozisyonunda Atatürkçülük, milliyetçilik ve dine yakınlık arasında tahmin edildiğinden çok daha kompleks bir ilişki olduğu söylenebilir.

Birincil kimliğini “demokrat” olarak tanımlayanlar ise, bu kimliği büyük oranda özgürlükçü, barışçı ve “liberal” olmak ile açıklıyor.

Atatürkçü Kimliklerin İkinci En Yakın Bulduğu Kimlikler	
Milliyetçi	30,6%
Demokrat	22,4%
Atatürkçü	16,9%

Dine Yakın Kimliklerin İkinci En Yakın Bulduğu Kimlikler	
Dine yakın	31,7%
Atatürkçü	17,1%
Milliyetçi	17,1%
Demokrat	9,8%

Milliyetçi Kimliklerin İkinci En Yakın Bulduğu Kimlikler	
Atatürkçü	27,4%
Milliyetçi	14,3%
Demokrat	13,1%
Dine yakın	10,7%
Adil, Dürüst	9,5%
Vatansever	9,5%

Son olarak; kimlik angajmanları ile ilişkili olsun veya olmasın, bir topluluk üyesi olanlar daha çok yüksek eğitim düzeyine sahip katılımcılardır. Katılımcıların yalnızca %14’ünün herhangi bir topluluğa üyesi bulunmaktadır. Bu kişilerin üyesi bulunduğu topluluklar büyük oranda siyasi parti ve sivil toplum kuruluşlarıdır.

Topluluk Üyesi Durumu	
Siyasi parti	5,8%
Sivil toplum kuruluşu	5,4%
Mesleki kuruluş	1,8%
Hemşehri dernekleri	1,3%
Dini gruplar	0,0%
Üyesi bulunmayanlar	85,7%

Lisans ve üstü mezuniyeti bulunan her beş İzmirliden birinin topluluk üyeliği bulunurken, bu oran eğitim düzeyinin düşüşüne paralel olarak azalmakta ve bir okuldan mezun olmayanlar seviyesinde sifıra düşmektedir. Topluluk üyeliğinin yalnızca üniversite mezunları ile sınırlı kalmış olması düşündürücüdür.

Eğitim Düzeyine Göre Topluluk Üyeliği Durumu	Topluluk Üyeliği Bulunanlar	Topluluk Üyeliği Bulunmayanlar	Toplam
Okul bitirmeyenler	0,0%	100,0%	100%
İkokul veya ortaokul mezunları	10,8%	89,2%	100%
Lise mezunları	16,1%	83,9%	100%
Üniversite ve üzeri mezunlar	20,7%	79,3%	100%
Tüm kişiler	14,4%	85,6%	100%

Gelir durumuna göre incelendiğinde ise; en üst gelir grubu haricinde gelir ve topluluk üyeliği arasında tutarlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Kişilerin geliri arttıkça, topluluk üyeliği bulunma ihtimali de artmaktadır. Topluluk üyeliğine en fazla önem veren grup, belirgin bir farkla orta-üst gelir grubudur.

Gelir Düzeyine Göre Topluluk Üyeliği Durumu	Topluluk üyeliği bulunanlar	Topluluk üyeliği bulunmayanlar	Toplam
Derin Yoksul	6,6%	93,4%	100%
Alt	11,2%	88,8%	100%
Orta-alt	18,0%	82,0%	100%
Orta-üst	30,2%	69,8%	100%
Üst	18,4%	81,6%	100%
Tüm kişiler	14,4%	85,6%	100%

BAĞCITAV

BİR ARADA YAŞARIZ
EĞİTİM ve TOPLUMSAL ARAŞTIRMALAR VAKFI

4

EĞİTİM

Eğilimler, Beklentiler ve Kaygılar

Katılımcıların dörtte birinin okula giden bir çocuğu bulunmaktadır ve yaklaşık beşte birinin birden fazla öğrenci çocuğu vardır. Örneklem içerisinde çocukları sadece devlet okulunda okuyan velilerin oranı ise %87'dir. Kısacası, öğrenci okutmak İzmir'deki en az dört haneden birinin meselesidir ve bu hanelerin ezici çoğunluğunda çocuklar devlet okullarına gitmektedir.

Çocuğunuz/çocuklarınız özel okulda mı okuyor devlet okulunda mı?	
Devlet okulunda	87,2%
Özel okulda	10,6%
Hem özel okulda hem devlet okulunda	2,2%

Çocuğu özel okulda okuyan her iki veliden birinin üniversite mezunu olmadığı görülmektedir. Üstelik, gelir durumu incelendiğinde, çocuğunu özel okula gönderenlerin büyük oranda orta sınıf olduğu anlaşılmaktadır. Diğer yandan; eğitim seviyesi arttıkça çocuğunu özel okulda okutma eğilimi tutarlı bir şekilde artsa da; özel okullar yalnızca eğitilmiş velilerin tercih ettiği kurumlar değildir. Genel olarak özel okullara yönelme durumunun yüksek eğitilmiş ve üst gelir grubu ailelerde daha fazla olduğu görülse de özel okullara yönelme durumunun bu değişkenleri aşan bir gerçekliğe dönüşmeye başladığı söylenebilir.

Çocuklarının Okuduğu Okula Göre Velilerin Eğitim Düzeyi	İlkokul ve altı	Lise mezunu	Üniversite ve üzeri	Toplam
Özel okulda okuyanlar	22,7%	31,8%	45,5%	100%
Devlet okulunda okuyanlar	45,5%	32,0%	22,5%	100%

Çocuklarının Okuduğu Okula Göre Velilerin Gelir Düzeyi	Alt	Orta	Üst
Özel okulda okuyanlar	27,3%	40,9%	31,8%
Devlet okulunda okuyanlar	78,0%	22,0%	Gözlem Yetersiz

Kişilerin gelir durumuna göre eğitime yaptıkları harcamalar incelendiğinde; aylık eğitim harcamalarının gelir grubu fark etmeksizin büyük oranda 5.000 TL ve 10.000 TL arasında değiştiği görülmektedir. Gelir ile eğitime yapılan harcamalar arasında tutarlı bir ilişki bulunmaktadır. Alt sınıftan orta gelir düzeyine gidildikçe çocukların eğitimine harcanan paranın arttığı gözlenmiştir.

Gelir Düzeyine Göre Aylık Eğitim Harcamaları	5.000 TL'den az	5.000-10.000 TL arası	10.001-17.000 TL arası	17.001-25.500 TL arası	25.501-34.000 TL arası	34.001 ve üzeri	Toplam
Alt	25,7%	44,6%	14,9%	9,5%	1,4%	4%	100%
Orta	0,0%	34,7%	28,6%	18,4%	8,2%	10%	100%
Tüm veliler	18,6%	40,7%	17,6%	11,3%	4,9%	7%	100%

Velilerin eğitim düzeyi ve eğitime yapılan harcamalar arasında da benzer bir ilişki bulunmaktadır. Eğitim düzeyi arttıkça, eğitime yapılan aylık harcama miktarı da artmaktadır.

Eğitim Düzeyine Göre Aylık Eğitim Harcamaları	5.000 TL'den az	5.000-10.000 TL arası	10.001-17.000 TL arası	17.001-25.500 TL arası	25.501-34.000 TL arası	34.001 ve üzeri	Toplam
İlkokul ve altı	27,9%	45,3%	14,0%	4,7%	1,2%	7%	100%
Lise	14,1%	42,2%	21,9%	15,6%	4,7%	2%	100%
Üniversite ve üzeri	9,3%	31,5%	20,4%	18,5%	9,3%	11%	100%
Tüm veliler	18,6%	40,7%	17,6%	11,3%	4,9%	7%	100%

“İyi Bir Okul” İçin Kriterler ve Velilerin Eğitime İlişkin Kaygıları

İzmirli, iyi bir okulun her şeyden önce kaliteli bir eğitim sunmasını öncelikli mesele olarak görmekte; daha sonra fiziksel koşullarının yeterli ve sosyal etkinliklerinin canlı olmasını; çocukların güvenliğini temin etmesini, ekonomik olmasını ve gelecekte iyi iş/kariyer fırsatları sunmasını beklemektedir.

İyi Bir Okulda Olması Gerekenler (Ana Temalar)	Oran
Eğitim Kalitesi	49,6
Fiziksel İmkanlar	23,8
Sosyal Değerler	12,7
Güvenlik	7,9
Sosyal Aktiviteler	3,8
Ekonomi	2,3

İyi Bir Okulda Olması Gerekenler (Alt Temalar)	Oran	Ana Tema
Kaliteli eğitim	22,5	Eğitim Kalitesi
Öğretmen kalitesi	17,0	Eğitim Kalitesi
Temizlik	10,6	Fiziksel İmkanlar
Güvenlik	7,9	Güvenlik
Kalabalık olmayan sınıflar	4,1	Fiziksel İmkanlar
Sosyal aktivite	3,8	Sosyal Aktiviteler
Öğrenciye ilgi, yönlendirme	3,6	Eğitim Kalitesi
Ahlak, terbiye	3,4	Sosyal Değerler
Eşitlik	2,9	Sosyal Değerler
Teknolojik donanım	2,7	Fiziksel İmkanlar
Ulaşım kolaylığı	2,7	Fiziksel İmkanlar
Atatürkçülük	2,5	Sosyal Değerler
Disiplin	2,3	Sosyal Değerler
Maddi destek	2,3	Ekonomi
Kariyer, meslek odaklı eğitim	2,3	Eğitim Kalitesi
Beslenme	2,0	Fiziksel İmkanlar
Yeterli ekipman	1,8	Fiziksel İmkanlar
Özgür düşünce	1,8	Eğitim Kalitesi
Çevrecilik	1,6	Sosyal Değerler
Yabancı dil	1,6	Eğitim Kalitesi
Kısa ders saatleri	0,7	Eğitim Kalitesi

Veliler, eğitim kalitesini değerlendirirken hem eğitim programını hem de öğretmenlerin niteliğini önemsemektedir. Öğretmenin öğrencilere bireysel olarak ilgi göstermesi ve doğru yönlendirmeler yapması en sık dile getirilen taleplerin başında gelmektedir. Fiziksel imkanlar bakımından ise öncelikler; okulların temizliği ve sınıf mevcudiyeti olmuştur. İyi bir okulda aranan diğer fiziksel olanaklar ise teknolojik donanım, ulaşım kolaylığı ve beslenme seçenekleridir.

Eğitime ilişkin kaygı yaratan birincil faktörler okulların güvenliği, öğretmen ilgisizliği, çocukların akran zorbalığı yaşama ihtimali, alınan eğitimin kalitesi ve çocukların alınan eğitimden sonra erişebileceği kariyer-iş fırsatlarıdır. İkincil olarak kaygı yaratan diğer faktörler; eğitim masrafları, okul temizliği, ulaşım ve sınıf mevcudiyeti olmuştur. Sınav sisteminin ise, veliler üzerinde tek başına kaygı yaratan bir faktör olmadığı görülmüştür.

Çocuğun Okul Yaşamıyla İlgili Kaygılar (Ana Temalar)	Oran
Eğitim Kalitesi	29,5
Güvenlik	24,3
Sosyal Değerler	17,8
Fiziksel Yetersizlik	16,1
Ekonomi	10,5
Sosyal Aktiviteler	1,7

Çocuğun Okul Yaşamıyla İlgili Kaygılar (Alt Temalar)	Oran	Ana Tema
Güvenlik	24,3	Güvenlik
Kalitesiz eğitim	11,3	Eğitim Kalitesi
Akran zorbalığı	10,9	Sosyal Değerler
İlgisiz öğretmenler	8,4	Eğitim Kalitesi
Masraflar	6,7	Ekonomi
Temizlik	6,3	Fiziksel Yetersizlik
Kadro yetersizliği	5,0	Eğitim Kalitesi
Ulaşım	5,0	Fiziksel Yetersizlik
Ahlak, terbiye	4,6	Sosyal Değerler

Çocuğun Okul Yaşamıyla İlgili Kaygılar (Alt Temalar)	Oran	Ana Tema
Kalabalık sınıflar	3,8	Fiziksel Yetersizlik
Beslenme	3,1	Ekonomi
Yönlendirme eksikliği	2,8	Eğitim Kalitesi
Sınav sistemi	2,1	Eğitim Kalitesi
Sosyal etkinlik eksikliği	1,7	Sosyal Aktiviteler
Ekipman yetersizliği	1,0	Fiziksel Yetersizlik
Mülteciler	1,0	Sosyal Değerler
Burs, yardım desteği	0,7	Ekonomi
Eşitsizlik	0,7	Sosyal Değerler
Laiklik	0,7	Sosyal Değerler

Sınıflar Üstü Bir Uzlaş: Ücretsiz Okul Yemeği Politikası

Katılımcıların %80'inden fazlası, çocuklara okulda bir öğün ücretsiz yemek verilmesini devletin en önemli sorumlulukları arasında görmektedir. Devletin okulda ücretsiz bir öğün sağlaması; gelir durumundan, eğitim düzeyinden, yaşanılan bölgenin gelişmişlik düzeyinden ve politik aidiyetlerden bağımsız bir şekilde velilerin üstünde en fazla uzlaştığı kamusal taleptir. Üstelik; gelir durumu çocuğunun okul beslenmesini karşılayabilecek durumda olup bu konuda sosyal desteğe ihtiyaç duymayan orta ve üst sınıf katılımcılar dahi ücretsiz okul yemeği politikasını yüksek oranda desteklemektedir.

Gelir Düzeyine Göre Velilerin Okul Yemeklerini Devletin Karşılama Gerektiğine Dair Görüşleri	Katılmayanlar	Ortada olanlar	Katılanlar	Toplam
Alt	10,8%	6,8%	82,4%	100%
Orta	14,0%	8,0%	78,0%	100%
Tüm veliler	11,3%	6,9%	81,9%	100%

İzmir'in sınıflandırılmış tüm bölgelerinde çocuklara okullarda ücretsiz yemek dağıtılması öncelikli kamu sorumluluğu olarak görülse de, çevre ilçelerde bu oran biraz daha yüksektir. Çevre ilçelerde yaşayan öğrencilerin dışarıda beslenme seçeneklerinin hem fiziksel hem ekonomik olarak çok daha sınırlı olmasının, ailelerin ücretsiz okul yemeği politikasını daha fazla önemsemesine sebep olması muhtemel.

Yine de, **İzmir'in sosyo-ekonomik olarak daha gelişmiş bölgelerinde dahi ücretsiz okul yemeği politikasına verilen önem %80'i aşıyor.** Kısacası, okul yemeği politikası İzmir'deki çok farklı profillerdeki velilerin %80 dolaylarında uzlaştığı bir talep. Üst sınıfın ve hatta çocuğu özel okula gidenlerin dahi talep ettiği bu politikaya yönelik ilgi, çevreye gidildikçe ve işsizlik/güvencesizlik gibi ekonomik değişkenler eklendikçe daha da artıyor. Araştırma kapsamında ücretsiz okul yemeği talebinin en yüksek olduğu meslek grupları; işsizler ve serbest meslek sahipleri.

Eğitimin Niteliğine İlişkin Tartışmalar ve Yurtdışı Hayalleri

Ücretsiz okul yemeği politikasının tartışmasız bir kamu sorumluluğu olduğu düşüncesi, çocuğunu yurt dışında okutma arzusu ve nitelikli eğitime erişimin ekonomik kaynaklar ile ilişkili olduğu kanaati; İzmirli velilerin büyük oranda uzlaştığı hususlardır. Üzerinde uzlaşılmayan ve katılımcılar arasında ayrışma ya da kutuplaşma oluşturan konular ise **i) okullardaki sınav sisteminin gerekliliği, ii) okulların birlikte yaşam kültürüne katkısı, iii) güncel olarak alınan eğitimin niteliği ve iv) eğitimin daha iyi yaşam standartları getireceğine dair inanç** olmuştur.

Veliler ilk iki konuda pozitif ağırlıklı, diğer iki konuda ise negatif ağırlıklı kutuplarda kümelenmişlerdir. Sınav odaklı eğitimin gerekli olduğunu ve okulların birlikte yaşam kültürünü beslediğini düşünenler bir nebze çoğunlukta olsa da; bu iki konuda veliler neredeyse ikiye bölünmüş görünmektedir. Yine benzer şekilde; çocuklarının aldığı eğitimin yeterince nitelikli olmadığını ve alınan eğitimin çocuklarına daha iyi yaşam standartları getirmeyeceğini düşünenlerin oranı görece yüksek olsa da; bu iki konuda da veliler arasında kutuplaşma görülmektedir.

Velilerin Eğitim Hakkındaki Görüşleri	Evet	Ortadayım	Hayır	Ortalama (5 üzerinden)
Çocuklara okullarda bir öğün ücretsiz yemek devletin görevi olmalıdır.	82,5%	6,6%	10,9%	4,4
Ülkemizde ekonomik gücü olmayanların nitelikli eğitime ulaşmalarının çok zor olduğunu düşünüyorum.	69,8%	12,1%	18,1%	4,0
İmkânım olsa çocuğumun yurt dışında okumasını isterdim.	70,0%	6,2%	23,8%	3,9
Çocuklarımızın okullarda aldığı eğitim bir arada yaşama uyumumuzu artırıyor.	51,1%	19,8%	29,1%	3,4
Okulda verilen eğitimin sınav odaklı olmasının gerekli olduğunu düşünüyorum.	45,5%	15,8%	38,8%	3,2
Çocuğumun aldığı eğitim ile bizden yani ailesinden daha iyi yaşam şartlarına sahip olacağını düşünüyorum.	42,0%	14,6%	43,4%	2,9
Çocuğumun gittiği okulda nitelikli bir eğitim aldığını düşünüyorum.	39,6%	18,6%	41,8%	2,9

Nitelikli eğitime ulaşmanın yeterli ekonomik gücü olmayanlar için son derece zor olduğunu düşünenlerin oranı oldukça yüksektir (%70). Merkez ilçelerde yaşayan İzmirli veliler, çevre ilçelerde yaşayanlara kıyasla nitelikli eğitimin ailelerin ekonomik kaynakları ile ilişkili olduğu düşüncesine daha çok katılmaktadır.

Merkezde yaşayanlar çocuklarının nitelikli eğitim aldığını düşünmeseler de, eğitimin çocuklarına sınıfsal sıçrama getireceğine dair daha umutlular. Ayrıca, çevre ilçelerdeki velilere kıyasla merkez ilçelerde yaşayan aileler çocuklarını yurt dışında okutmak konusunda da daha istekliler. Çevre ilçelerdeki veliler çocukları nitelikli bir eğitim almasa da mevcut eğitim sisteminin onlara kendi sahip olduklarından daha iyi yaşam standartları getireceğine büyük oranda inanıyor. Merkez ilçelerde yaşayanlar ise eğitimin sınıfsallığı konusunda daha güçlü bir kanaate sahip ve çocukları için daha fazla yurtdışı hayali kuruyor.

Eğitimin niteliğine ilişkin tatminsizlik ve memnuniyetsizlik eğitim seviyesi yüksek kesimlerde daha güçlü. Velilerin eğitim seviyesi düştükçe, velilerin çocuklarının aldığı eğitimden duyduğu memnuniyet artıyor. Yine de, çocuğunun aldığı eğitimden memnun olma oranı hiçbir eğitim düzeyinde %50'yi geçmiyor. Diğer yandan; velilerin eğitim seviyesi ile birlikte; eğitimin sınıfsallığından şikayet etme eğilimi ve çocuğunu yurt dışında okutma arzusu belirgin bir şekilde artıyor.

Çocuğunu yurt dışında okutma arzusu tüm profillerde genel olarak yüksek olsa da, "orta sınıf" olarak kategorize ettiğimiz orta gelir grubunda bu eğilimin diğer gelir gruplarına göre yüksek olduğu görülüyor. Bu gruptaki veliler, çocuklarının aldığı eğitimden de görece memnunlar. Ancak; bu memnuniyete, eğitimin sınıfsal sıçrayış ve daha iyi standartlar getireceğine duyulan umutsuzluk eşlik ediyor. Okullarda ücretsiz bir öğün talebi ise, alt grupta çok daha güçlü.

Gelir Düzeyine Göre Velilerin Eğitim Hakkındaki Görüşleri	Alt	Orta
Çocuklara okullarda bir öğün ücretsiz yemek devletin görevi olmalıdır.	82,4%	78,0%
Ülkemizde ekonomik gücü olmayanların nitelikli eğitime ulaşmalarının çok zor olduğunu düşünüyorum.	70,7%	64,0%
İmkânım olsa çocuğumun yurt dışında okumasını isterdim.	67,8%	71,4%
Çocuklarımızın okullarda aldığı eğitim bir arada yaşama uyumumuzu artırıyor.	49,7%	62,0%
Okulda verilen eğitimin sınav odaklı olmasının gerekli olduğunu düşünüyorum.	46,6%	46,9%
Çocuğumun aldığı eğitim ile bizden yani ailesinden daha iyi yaşam şartlarına sahip olacağını düşünüyorum.	43,5%	36,0%
Çocuğumun gittiği okulda nitelikli bir eğitim aldığını düşünüyorum.	37,8%	46,9%

Çocuğunu yurt dışında okutma arzusu en fazla çocuklarının aldığı eğitimden memnun olmayanlarda ve bu eğitimin çocuklarına daha iyi yaşam standartları getireceğine inananlarda görülüyor. Eğitimin kalitesinden memnuniyet ve eğitim yoluyla sınıfsal sıçrama umudu arttıkça, çocuğunu yurt dışında okutma arzusu zayıflıyor.

Eğitimin Niteliğini Yeterli Bulma Düzeyine Göre Çocuğunu Yurt Dışına Göndermek İsteyen Veliler	Nitelikli eğitim olmadığını düşünenler	Ortada olanlar	Nitelikli eğitim olduğunu düşünenler	Toplam
Yurt dışına göndermek istemeyenler	32,7%	18,4%	49,0%	100%
Ortada olanlar	30,8%	38,5%	30,8%	100%
Yurt dışına göndermek isteyenler	46,2%	16,8%	37,1%	100%
Tüm veliler	42,0%	18,5%	39,5%	100%

Nitelikli eğitimin sınıfsallığına ilişkin kanaat ve çocuğunu yurt dışında okutma arzusu özel okul velilerinde devlet okulu velilerine kıyasla daha güçlü. Buna karşı, özel okul velileri devlet okulu velilerinden farklı olarak çocuklarının halihazırda nitelikli bir eğitim aldığını düşünüyor. Diğer bir deyişle, özel okul velileri satın aldıkları eğitimin kalitesinden memnun fakat nitelikli eğitimin sınıfsallığından şikayetçi. Diğer yandan; yine satın aldıkları eğitimin çocuklarına daha iyi bir yaşam sunacağına inansalar da, imkan bulsalar çocuklarını yurtdışında okutmak istiyorlar. Diğer bir deyişle; özel okul velileri devlet okullarına kıyasla iyi bir eğitim aldıklarını fakat diğer ülkelere kıyasla geride kaldıklarını düşünüyorlar. Yurt içinde duyulan memnuniyet, yurt dışı eğitim kalitesi ile karşılaştırma söz konusu olduğunda yurt dışı hayaline dönüşüyor.

Çocuklarının Okuduğu Okula Göre Velilerin Eğitim Hakkındaki Görüşleri	Devlet okulu	Özel okul
Çocuklara okullarda bir öğün ücretsiz yemek devletin görevi olmalıdır.	81,9%	85,7%
Ülkemizde ekonomik gücü olmayanların nitelikli eğitime ulaşmalarının çok zor olduğunu düşünüyorum.	68,9%	77,3%
İmkânım olsa çocuğumun yurt dışında okumasını isterdim.	69,1%	81,0%
Çocuklarımızın okullarda aldığı eğitim bir arada yaşama uyumumuzu artırıyor.	49,2%	56,5%
Okulda verilen eğitimin sınav odaklı olmasının gerekli olduğunu düşünüyorum.	46,9%	42,9%
Çocuğumun aldığı eğitim ile bizden yani ailesinden daha iyi yaşam şartlarına sahip olacağını düşünüyorum.	41,2%	52,4%
Çocuğumun gittiği okulda nitelikli bir eğitim aldığını düşünüyorum.	37,3%	59,1%

Babalar, hem çocuklarının aldığı eğitimin kalitesinden çok daha şikayetçi hem de alınan eğitimin çocuklarına daha iyi bir yaşam getireceğine daha az inanıyor. Ayrıca; babalar nitelikli eğitimin sınıfsal olduğuna daha az kanaat getiriyor ve ücretsiz okul yemeği politikasına daha az istek duyuyor. Annelerde ise hem mevcut eğitimin niteliğinden memnuniyet hem eğitim yoluyla sınıfsal sıçrayış umudu çok daha fazla. Ancak, hem memnun hem umutlu görünseler de, imkan olduğunda çocuğunu yurtdışında okutmak isteyenler babalardan ziyade anneler.

Cinsiyete Göre Velilerin Eğitim Hakkındaki Görüşleri	Kadın	Erkek
Çocuklara okullarda bir öğün ücretsiz yemek devletin görevi olmalıdır.	85,1%	80,2%
Ülkemizde ekonomik gücü olmayanların nitelikli eğitime ulaşmalarının çok zor olduğunu düşünüyorum.	72,3%	67,6%
İmkânım olsa çocuğumun yurt dışında okumasını isterdim.	74,2%	66,7%
Çocuklarımızın okullarda aldığı eğitim bir arada yaşama uyumumuzu artırıyor.	57,0%	45,9%
Okulda verilen eğitimin sınav odaklı olmasının gerekli olduğunu düşünüyorum.	47,3%	43,6%
Çocuğumun aldığı eğitim ile bizden yani ailesinden daha iyi yaşam şartlarına sahip olacağını düşünüyorum.	50,5%	34,2%
Çocuğumun gittiği okulda nitelikli bir eğitim aldığını düşünüyorum.	47,8%	32,4%

Eğitime ilişkin görüş ayrılıklarının yaşandığı bir diğer husus ise, sınav sisteminin gerekliliği. Devlet okulu velileri özel okul velilerine kıyasla eğitimde sınav sistemini daha olumlu buluyor. Sınav sistemi; her ne kadar hem Türkiye’de hem uluslararası literatürde tartışmalara ve eleştirilere sebep olsa da, sosyal adaletin zayıf olduğu ülkelerde ekonomik olarak avantajlı olmayan ve çocuğunun kendisinden daha iyi standartlarda yaşamasını isteyen ebeveynler için en azından “herkes için aynı” standart testlerin uygulandığı ve sonucunda “çalışmaya bağlı” olduğu varsayımları üzerinden görece “adil” işleyen bir sınıfsal rekabet alanı olabiliyor. Örneğin, ev kadınları nitelikli eğitimin çok güçlü bir şekilde ekonomik avantajlar ile ilişkili olduğunu düşünüyor fakat çocuklarının aldıkları eğitim yoluyla kendilerinden daha iyi koşullara kavuşabileceğine dair de umutlular. Tam da bu noktada, eğitim sisteminin sınav odaklı olmasını en fazla isteyen grubun da ev kadınları olması dikkat çekici.

Mesleğe Göre Velilerin Eğitim Hakkındaki Görüşleri	Ev hanımı	Mavi yaka
Çocuklara okullarda bir öğün ücretsiz yemek devletin görevi olmalıdır.	82,4%	82,7%
Ülkemizde ekonomik gücü olmayanların nitelikli eğitime ulaşmalarının çok zor olduğunu düşünüyorum.	73,1%	68,6%
İmkânım olsa çocuğumun yurt dışında okumasını isterdim.	71,2%	69,2%
Çocuklarımızın okullarda aldığı eğitim bir arada yaşama uyumumuzu artırıyor.	59,6%	50,9%
Okulda verilen eğitimin sınav odaklı olmasının gerekli olduğunu düşünüyorum.	59,6%	51,9%
Çocuğumun aldığı eğitim ile bizden yani ailesinden daha iyi yaşam şartlarına sahip olacağını düşünüyorum.	60,8%	41,5%
Çocuğumun gittiği okulda nitelikli bir eğitim aldığını düşünüyorum.	50,0%	39,6%

Aşağıdaki tablodan da görüldüğü üzere, eğitim seviyesi düştükçe velilerin sınav odaklı eğitim sistemini gerekli bulma eğilimi tutarlı bir şekilde artıyor. Hem sınıfsallık eleştirisinin hem de sınıfsal sıçrayış umudunun güçlü olduğu bir grup olarak ev kadınlarının sınav sistemine bağlılığı öne çıkıyor.

Eğitim Düzeyine Göre Velilerin Eğitim Hakkındaki Görüşleri	İlkokul ve altı	Lise mezunu	Üniversite ve üzeri
Çocuklara okullarda bir öğün ücretsiz yemek devletin görevi olmalıdır.	80,0%	80,0%	87,0%
Ülkemizde ekonomik gücü olmayanların nitelikli eğitime ulaşmalarının çok zor olduğunu düşünüyorum.	65,5%	70,8%	77,4%
İmkânım olsa çocuğumun yurt dışında okumasını isterdim.	65,1%	73,4%	74,1%
Çocuklarımızın okullarda aldığı eğitim bir arada yaşama uyumumuzu artırıyor.	52,9%	54,7%	44,4%
Okulda verilen eğitimin sınav odaklı olmasının gerekli olduğunu düşünüyorum.	54,1%	49,2%	25,9%
Çocuğumun aldığı eğitim ile bizden yani ailesinden daha iyi yaşam şartlarına sahip olacağını düşünüyorum.	48,2%	40,6%	34,0%
Çocuğumun gittiği okulda nitelikli bir eğitim aldığını düşünüyorum.	45,3%	32,8%	37,7%

Eğitime ilişkin kanaatler anadile göre incelendiğinde, gruplar arasında en yüksek uzlaşının yine okullarda ücretsiz bir öğün yemek talebinde olduğu görülüyor. Ancak, anadili Türtçe olanlar, anadili Kürkçe olanlara kıyasla nitelikli eğitimin ekonomik kaynaklar ile ilişkili olduğu fikrine daha çok katılıyor. Diğer yandan; anadili Kürtçe olanlar çocuklarının aldığı eğitimin kalitesinden çok daha şikayetçi.

Anadile Göre Velilerin Eğitim Hakkındaki Görüşleri	Türkçe	Kürtçe
Çocuklara okullarda bir öğün ücretsiz yemek devletin görevi olmalıdır.	82,1%	84,1%
Ülkemizde ekonomik gücü olmayanların nitelikli eğitime ulaşmalarının çok zor olduğunu düşünüyorum.	72,1%	65,1%
İmkânım olsa çocuğumun yurt dışında okumasını isterdim.	68,7%	70,5%
Çocuklarımızın okullarda aldığı eğitim bir arada yaşama uyumumuzu artırıyor.	50,7%	52,3%
Okulda verilen eğitimin sınav odaklı olmasının gerekli olduğunu düşünüyorum.	45,5%	44,2%
Çocuğumun aldığı eğitim ile bizden yani ailesinden daha iyi yaşam şartlarına sahip olacağını düşünüyorum.	41,4%	40,9%
Çocuğumun gittiği okulda nitelikli bir eğitim aldığını düşünüyorum.	39,7%	44,2%

Kendisini AK Parti'ye yakın hisseden veliler, çocuklarının aldığı eğitimden CHP'ye yakın velilere kıyasla çok daha memnundur. Her iki AK Parti seçmeni veliden biri, çocuğunun halihazırda nitelikli bir eğitim aldığını düşünmektedir. Yalnızca memnuniyet değil, umut da AK Parti'ye yakın velilerde daha güçlüdür. CHP seçmeni velilerin yalnızca %30'u çocuğunun eğitim yoluyla kendisinden daha iyi şartlara kavuşabileceğine inanırken, AK Partili velilerde bu oran %55'e kadar çıkmaktadır. Siyasi tercihe göre makasın açıldığı bir diğer konu ise, çocuğunu yurt dışında okutma isteğidir. CHP'li velilerin %78'i imkanı olsa çocuğunu yurt dışında okutmak isterken, AK Partili velilerde bu oran %49'a kadar düşmektedir. Yine de, AK Parti seçmenleri içerisinde de neredeyse her iki kişiden birinin çocuğunu yurt dışında okutmak istediği görülmektedir.

Bu Pazar Parti Tercihlerine Göre Velilerin Eğitim Hakkındaki Görüşleri	AK Parti	CHP	Fikrim yok/ Kararsızım
Çocuğumun gittiği okulda nitelikli bir eğitim aldığını düşünüyorum.	52,3%	32,3%	36,7%
Çocuğumun aldığı eğitim ile bizden yani ailesinden daha iyi yaşam şartlarına sahip olacağını düşünüyorum.	54,5%	30,8%	42,9%
Çocuklara okullarda bir öğün ücretsiz yemek devletin görevi olmalıdır.	68,2%	86,2%	84,0%
İmkânım olsa çocuğumun yurt dışında okumasını isterdim.	48,8%	78,1%	73,5%
Okulda verilen eğitimin sınav odaklı olmasının gerekli olduğunu düşünüyorum.	43,2%	50,0%	42,0%
Çocuklarımızın okullarda aldığı eğitim bir arada yaşama uyumumuzu artırıyor.	60,5%	40,6%	57,1%
Ülkemizde ekonomik gücü olmayanların nitelikli eğitime ulaşmalarının çok zor olduğunu düşünüyorum.	53,5%	81,5%	74,0%

CHP'ye yakın veliler hem nitelikli eğitimin sınıfsal olduğuna daha fazla katılmakta hem de ücretsiz okul yemeği politikasını daha çok desteklemektedir. Siyasi tercihe göre anlamlı bir farklılaşma görülse de, AK Partili velilerin de yarısından fazlası nitelikli eğitimin sınıfsal olduğunu düşünmekte ve ücretsiz okul yemeği politikasını talep etmektedir. Son olarak; okulların toplumsal barışa katkısına ilişkin kanaatlerine bakıldığında, AK Partili velilerin bu konuda da CHP'ye yakın velilere kıyasla daha umutlu olduğu görülmektedir. AK Partili her 10 veliden 6'sı okulların bir arada yaşam kültürünü desteklediğini düşünürken, CHP'li velilerde bu sayı her 10 veliden 4'e düşmektedir.

BAĞCITAV
BİR ARADA YAŞARIZ
EĞİTİM ve TOPLUMSAL ARAŞTIRMALAR VAKFI

SONUÇ YERİNE

40 Maddede Barometre

Yaşam Memnuniyeti ve Duygudurum Bulgularında Öne Çıkanlar

- 01** Katılımcılar, son zamanlarda en şiddetli hissettikleri duyguların stres ve kaygı (10 üzerinden 6.8) olduğunu ifade etmiştir.
- 02** Stres ve kaygı düzeyi, kişinin geliri düştükçe artmaktadır. Derin yoksulluk koşullarında yaşayan katılımcıların %61'i bu duyguları çok sık yaşadığını ifade ederken, üst sınıfta bu oran %47'ye kadar düşmektedir.
- 03** İzmirliilerin İzmir'de yaşamaktan büyük oranda (%73,5) memnun oldukları görülmektedir. İzmir'de doğanlar, İzmir'de yaşamaktan belirgin bir şekilde daha çok memnundur.
- 04** Eğitimlier negatif duyguları yoğun bir şekilde yaşamasalar da daha az mutluken; düşük eğitim düzeyine sahip katılımcılar negatif duyguları yoğun bir şekilde hissetseler de mutlu olduklarını belirtmiştir. Umut ise, hiçbir eğitim düzeyinde yeterince güçlü bir duygu olarak öne çıkmamıştır.
- 05** Anadili Kürtçe olanların İzmir'de yaşamaktan duyduğu memnuniyet, anadili Türkçe olanlardan daha düşüktür.
- 06** Anadili Kürtçe olan her beş kişiden biri derin yoksulluk koşullarında yaşarken, bu oran anadili Türkçe olanlarda her 25 kişiden biridir.
- 07** İzmir'e ilişkin algının pozitif olduğu alanlar **i)** kadınların kamusal yaşama eşit katılımı (%65), **ii)** İzmir'in çocuk dostu bir kent olması (%55), **iii)** kültür sanat olanaklarının (%57) ve **iv)** kamusal alanların (sahil, park ve yeşil alanlar) zenginliğidir (%55).
- 08** İzmir'de yaşayan her 10 kişiden 3'ü, geçtiğimiz üç ay içerisinde gıdaya erişim endişesi yaşadığını belirtmiştir. Son üç ayda sıklıkla gıdaya erişemediğini ifade edenlerin oranı ise, %23'tür. Alt gelir grubunda bu oran, %77'ye kadar yükselmektedir. Eğitim seviyesi yükseldikçe, gıdaya erişim endişesi veya doğrudan gıdaya erişim sorunu yaşamış olma ihtimali azalmaktadır.
- 09** Belediye hizmetlerinden, özellikle dezavantajlı gruplara yönelik desteklerden ve kamusal sosyal olanaklardan memnuniyetin AK Parti seçmenlerinde belirgin bir şekilde düşük olduğu görülüyor. CHP seçmenleri ise şehrin sosyal ve kültürel imkanlarından görece memnun olsalar da; İzmir'de temel belediyecilik hizmetleri ile ekonomik fırsatlar ve iş imkanlarının yeterli olmadığını düşünüyor. Dem partili her dört seçmenden üçü de belediyecilik hizmetlerinden memnun değil.

Türkiye Gündemine İlişkin Öne Çıkanlar

- 10** Katılımcılara göre, Türkiye'nin en önemli gündemleri ekonomi ve kadına/çocuğa yönelik şiddettir. Bu iki öncelikli gündemin hemen ardından mülteciler, dış politika, adalet sistemi ve güvenlik sorunları gelmektedir
- 11** Katılımcıların %80'inden fazlası, Türkiye'de ekonominin mevcut durumunu "kötü" olarak nitelendiriyor ve %60'ı bu durumun daha da kötüye gideceğini düşünüyor. Yalnızca Türkiye ekonomisinin değil, kendi hanesinin ekonomik durumunun da 5 yıl sonra şimdikinden daha kötü olacağını düşünenlerin oranı %40'a yaklaşıyor.
- 12** Eğitim düzeyi yüksek olan katılımcıların gelecekte ekonomik durumlarının daha iyiye gideceğini düşünme eğilimi çok daha yüksek.
- 13** İzmirli yerel yoksulluk ya da yoksulluk riski ile baş edebilmek için sağlıklı ve nitelikli gıdadan; sosyalleşme, tatil ve kültürel aktivitelerden tasarruf ediyor.
- 14** Katılımcıların yalnızca dördte biri, mevcut koşullarda yeni bir anayasa yapılması konusunda toplumsal uzlaşının mümkün olduğunu düşünüyor.
- 15** BRICS'e üyeliğine destek de oldukça düşük. Katılımcıların yarıdan fazlası Türkiye'nin BRICS üyeliğine karşı çıkıyor. Destekleyenlerin oranı ise sadece %23,9'dur.

İzmir'in Yerel Gündeminde ve Sorunlarında Öne Çıkanlar

- 16** Katılımcılara göre, İzmir'de yaşamı zorlaştıran temel sorunlar; altyapı hizmetleri başta olmak üzere yerel hizmetlerde yaşanan aksaklıklar ve ekonomik olanakların yetersizliğidir. İşsizlik, yüksek enflasyon ve dış göç gibi daha makro gündemler de İzmirli yerelilerin radarındadır.
- 17** İzmir'deki altyapı hizmetleri, yerel hizmetler ve İzmir'deki ekonomik fırsat ve iş imkanlarının yeterliliği konularında, olumlu görüşe sahip olanların sayısı yalnızca on kişiden üçü olarak ölçülmüştür.
- 18** Ekonomik olanakların, kültür sanat imkanlarının ve erişilebilir kamusal alanların yetersizliğinden şikâyet edenler daha çok kadınlardır.
- 19** Gençler, ulaşım hizmetlerinden 60 yaş üstüne kıyasla daha az, kültür-sanat imkanlarından daha fazla memnundur. 60 yaş üstü katılımcılar ise, dezavantajlı gruplara yapılan sosyal desteklerden ve kamusal alanların erişilebilirliğinden gençlere kıyasla daha az memnundur.

- 20** Özellikle derin yoksulluk çekenler, İzmir'deki ekonomik fırsatların ve iş imkanlarının oldukça yetersiz olduğunu düşünmektedir.
- 21** Eğitim seviyesi düştükçe, İzmir'de herkesin eşit koşullarda yaşadığına duyulan inanç da azalmaktadır. Düşük eğitilmiş katılımcılar kadınların kamusal hayata eşit katıldığı, farklı etnik grupların ve mültecilerin İzmir'de eşit muamele gördüğü gibi fikirleri daha az desteklemektedir.

Kimlik İfadelerinde Öne Çıkanlar

- 22** Katılımcıların kendilerini en fazla ilişkilendirdiği ilk üç kimlik; Atatürkçülük, milliyetçilik ve demokratlık gibi siyasi kimlikler olmuştur. Neredeyse her dört İzmirli'den biri kendisini en fazla Atatürkçülüğe yakın hissettiğini belirtmiştir.
- 23** Adil ve dürüst olmak, iyi bir insan olmak, çalışkanlık vb. ahlaki değerler de pek çok İzmirli için kendisini tanımlarken en yakın hissettiği kimliklerdir. İzmirlilik ise, en güçlü kimlikler arasında sayılmıyor.
- 24** İzmirli'lerin kendilerini en uzak hissettiği kimlikler de büyük oranda politik kimliklerden oluşmaktadır. Katılımcıların kendilerini en uzak bulduğu kimlikler sırasıyla; **i)** aşırı sağcılık, **ii)** yalancılık-çıkarcılık, **iii)** dine yakınlık, **iv)** dini gruplar ve **v)** mülteciler-Araplar olmuştur.
- 25** Atatürkçülük ve milliyetçilik kimlikleri arasında son derece organik bir geçiş olduğu görülmektedir. Benzer bir ilişkisellik, aynı güçte olmasa da milliyetçilik ve dine yakın olmak arasında da gözlemlenmiştir.
- 26** Birinci kimliğini Atatürkçü, dindar ve de milliyetçi olarak ifade edenlerin azımsanamayacak bir kısmı ikinci kimlik olarak da aynı yanıtı vermişlerdir.
- 27** Birincil kimliğini "demokrat" olarak tanımlayanlar, bu kimliği büyük oranda özgürlükçü, barışçı ve "liberal" olmak ile açıklıyor.
- 28** Kendisini ilk olarak "dine yakın" biri olarak tanımlayan İzmirli'ler için Atatürkçülük ve milliyetçilik eşit uzaklıktadır. Bu kişilerin yalnızca %17'si kendisini aynı zamanda Atatürkçü ve/veya milliyetçi olarak tanımladığını ifade etmiştir.
- 29** Katılımcıların yalnızca %14'ünün herhangi bir topluluğa üyeliği bulunmaktadır. Bu kişilerin üyesi bulunduğu topluluklar büyük oranda siyasi parti ve sivil toplum kuruluşlarıdır.

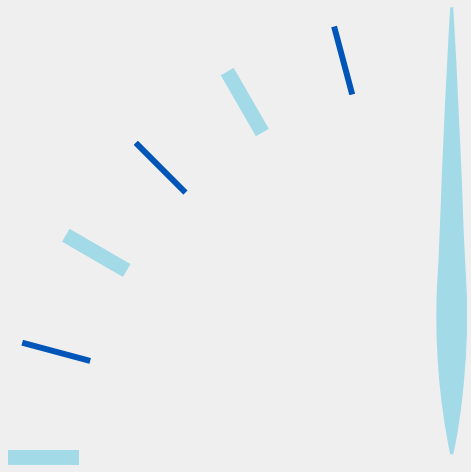
Eğitim Temasında Öne Çıkanlar

- 30** Öğrenci okutmanın İzmir'deki en az dört haneden birinin meselesi olduğu tahmin edilmektedir ve bu hanelerin ezici çoğunluğunda (%87) çocuklar devlet okullarına gitmektedir.
- 31** İzmirli iyi bir okulun her şeyden önce kaliteli bir eğitim sunması gerektiğini belirtiyor. Daha sonra fiziksel koşullarının yeterli ve sosyal etkinliklerinin canlı olmasını; çocukların güvenliğini temin etmesini, ekonomik olmasını ve gelecekte iyi iş/kariyer fırsatları sunmasını bekliyor.
- 32** Öğretmenin öğrencilere bireysel olarak ilgi göstermesi ve doğru yönlendirmeler yapması en sık dile getirilen taleplerin başında gelmektedir. Fiziksel imkanlar bakımından ise öncelikler; okulların temizliği ve sınıf mevcudiyeti olmuştur. İyi bir okulda aranan diğer fiziksel olanaklar ise teknolojik donanım, ulaşım kolaylığı ve beslenme seçenekleridir.
- 33** Eğitim alanında kaygı yaratan birincil faktörler okulların güvenliği, öğretmen ilgisizliği, çocukların akran zorbalığı yaşama ihtimali, alınan eğitimin kalitesi ve çocukların alınan eğitimden sonra erişebileceği kariyer-iş fırsatlarıdır.
- 34** Eğitim alanında ikincil olarak kaygı yaratan faktörler; eğitim masrafları, okul temizliği, ulaşım ve sınıf mevcudiyeti olmuştur. Sınav odaklı eğitim sisteminin ise, veliler üzerinde tek başına kaygı yaratan bir faktör olmadığı görülmüştür.
- 35** Katılımcıların %80'inden fazlası, çocuklara okulda bir öğün ücretsiz yemek verilmesini devletin en önemli sorumlulukları arasında görmektedir. Ücretsiz okul yemeği; gelir durumundan, eğitim düzeyinden, yaşanan bölgenin gelişmişlik düzeyinden ve politik aidyetlerden bağımsız bir şekilde velilerin üstünde en fazla uzlaştığı konu olmuştur.
- 36** Nitelikli eğitime ulaşmanın yeterli ekonomik gücü olmayanlar için son derece zor olduğunu düşünenlerin oranı oldukça yüksektir (%70). Eğitimin niteliğine ilişkin tatminsizlik ve memnuniyetsizlik orta sınıf ile üst sınıfta çok daha güçlüdür. Çocuğunun aldığı eğitimden memnun olma oranı hiçbir eğitim düzeyinde %50'yi geçmemektedir.
- 37** Orta gelir grubundaki veliler, çocuklarının aldığı eğitimden daha az şikayetçi. Ancak, bu memnuniyete eğitimin sınıfsal sığırayış ve daha iyi standartlar getireceğine duyulan umutsuzluk eşlik ediyor.

- 38** Eğitimin kalitesinden memnuniyet ve eğitim yoluyla sınıfsal sıçrama umudu arttıkça, çocuğunu yurt dışında okutma arzusu zayıflıyor.
- 39** Özel okul velileri satın aldıkları eğitimin kalitesinden memnun fakat nitelikli eğitimin sınıfsallığından şikayetçi. Satın aldıkları eğitimin çocuklarına daha iyi bir yaşam sunacağına inansalar da, imkan bulsalar çocuklarını yurtdışında okutmak istiyorlar.
- 40** AK Partili velilerde eğitimin kalitesinden memnuniyet ve çocuklarının eğitim yoluyla daha iyi koşullara kavuşabileceğine duyulan inanç daha güçlüdür. CHP'li velilerde ise nitelikli eğitimin sınıfsal olduğu düşüncesi ve ücretsiz okul yemeği talebi daha görünür olmaktadır. Ücretsiz okul yemeği talebi ve çocuğunu yurtdışında okutma hayali ise velilerin birbirine en çok yaklaştığı konular olmuştur.

BAYCTAV

BİR ARADA YAŞARIZ
EĞİTİM ve TOPLUMSAL ARAŞTIRMALAR VAKFI

izmir

barometresi

BAYCTAV

